بسم الله الرحمن الرحیم

عزیز وحرمتلی دین دوست وطنداشلر!

قولیمیزده گی نماز کتابی، دین عالم لرنینگ ترکی ،فارسی ودری تیل لریده یازیلگن کتاب لریدن فایده لنیب اوزبیک تیلی گه ترجمه بولگن بیر کتاب دیر.

بو کتاب نی یازیش دن، اساسی مقصدیمیزمونده که حاضرگه چه اوزبیک وترکمن تیل لرده دینی کتاب لر جوده هم آزچاپ بولگن. حاضرده اوزبیک وترکمن ایناغه لریمیز اوز تیل لریده دین حقیده معلومات لی بولیش لرینی ایستی دیلر. اما اوز آنه تیل لریده یازیلگن دینی کتاب لرنی قولگه کیلتیرالمیدی لر.

بیز انه شو قینچیلیک لرنی یوقالیشی باعث، نماز کتابینی هوس بیلن اوقیاتکان کیشی لرگه ساده ،آسان وقیسقه راغ یازیب وطنداشلر میز نی دین حقیده بولگن معلومات لر بیلن توشینتیرماقنی ضرورکوردیک.

بو کتاب، لیبیاده تحصیل ایتگن لسانس استادی حرمتلی الحاج عبدالمجید براتی ومیر علیشیر نوایی خصوصی بلیم یورتی نینگ استادی حرمتلی حیا ت الله نعمتی نظری آستیده تصحیح بولیب سیزلرنی خدمت لرینگیز گه تقدیم بوله دی.

داغده حرمتلی استاد تُرسین خان سانسیزی جناب لریدن بیر دنیا منت دار لیک بیلدیره میز که بو کتاب چاپی اوچون بیزلرنی ایشگه تشله دیلر.

حرمت بیلن

محمد عالم رحمانیار

www.ezgu.org

عاقل بولسنگ اوقی نمازنی، چون سعادت تاجی دیر.
سین نمازنی اوندی بیل که، مؤمن نینگ معراجی دیر!

نماز کتابینی اعوذ بسم الله دییب باشلیمیز.همده،
انه بو دور، مِفتاحِ گنجِ قدیم،
بسم الله الـــرّحمن الرّحیم،

دیمک بیلن الله تعالی گه حمد ایتیب اونینگ سَیله گنی و یخشی کورگن بنده لریگه و اولر گه اینگ اوستین بولگن محمد مصطفی «ص»گه سلام لر ایتیب واو عالی پیغمبر میز پاک اهل بیتیگه،عادل،صادق اصحاب کرام ،رضوان الله تعالی علیهم اجمعین نینگ هربیریگه خیرلی دعالر قیلیب کتاب نی باشلیمیز.

حرمتلی دین دوست مسلمان ایناغه لر!

انسان اوچون اوچ تورلی حیات بار.اولر دنیا، قبرو آخرت حیاتیدن عبارت.
دنیاده بدن روح بیلن بیرگه لیک ده دیر. روح بدن دن ایریلگنیده، انسان اؤله دی. بدن قبرده چیریب، توپراغ بولگنیده ویا یانیب کُل بولگنیده، یاکه وحشی حیوان ییب یوق بولگنیده، روح یوق بولمیدی. قبر حیاتی باشلنه دی. قبر حیاتی ده حس بار دیر، حرکت یوق دیر. قیامت ده هم انه شو بدن دیر که، روح بیلن بو بدن بیرگه لیک ده جنت ده ویا دوزخ ده ابدی تیریلیک قیله دیلر.
انسان نینگ دنیاده و آخرت ده بختیار بولیشی اوچون، مسلمان بولیشی لازم. دنیاده بختیار بولماق، راحت یشه ماق دیماق دیر. آخرت ده بختیار بولماق، جنت گه قاووشماق

www.ezgu.org

دیماق دیر. اللهُ تعالی، بنده لریگه کوپ رحم قیلگه نی اوچون، بختیار بولماق یولینی، پیغمبرلر واسطه سی بیلن بنده لریگه بیلدیرگن.

چونکه انسان لر بو سعادت یولینی، اوز عقل لری بیلن تاپه آلمه یدیلر. هیچ بیر پیغمبر اوز عقلیدن بیر نیرسه اَیتمه گن، همه لری، اللهُ تعالی نینگ بویر گن نیرسه لرنی ایتگن لر. پیغمبرلر نینگ سعادت اوچون آیتگن لریگه **(دین)** دییله دی. وبو بیلدیریلگن دین گه **(اسلامیت)** دییله دی. آدم علیه السلام دن بیری مینگ لرچه پیغمبرلر کیلگن دیر. حضرت محمد «ص » اینگ سونگگی پیغمبردیر. باشقه پیغمبرلر نینگ بیلدیرگن دین لری، وقتی اوتیب بوزیلیب کیتگن. ایندی سعادتگه قاووشماق اوچون اسلامیت نی اورگن ماقدن باشقه چاره یوق دیر. اسلامیت، قلب بیلن ایشانیش **(ایمان)** معلومات لری و بدن بیلن قیلینه دیگن **(احکام اسلامیه)** معلومات لری دیر. ایمان و احکام علم لری **(اهل سنت عالم لری)**نینگ کتاب لریدن اورگنیله دی. جاهل لر نینگ، یولینی ییتیرگن لر نینگ بوزوق کتاب لریدن اورگنیلمه یدی.

انه شو قیسقه چه مقدمه بیان ایتیلشی بیلن اصل مقصد گه باره میز.

عزیز ومهربان دین دوست اورتاقلر!

دنیاده یخشی، فایده لی نیرسه لر، یمان، ضررلی نیرسه لر بیلن اره لش دیر. سعادت گه، راحت و تینچلیک گه قاووشماق اوچون، همیشه یخشی، فایده لی نیرسه لرنی قیلماق لازم دیر. اللهُ تعالی کوپ مرحمت لی بولگنی اوچون، یخشی نیرسه لرنی یمان لردن اَییره دیگن بیر قوت یره تدی [خلق قیلدی]. بو قوت گه **(عقل)** دییله دی. پاک و صحتلی بولگن عقل، بو ایشینی کوپ یخشی قیله دی، اما همه یخشینی یماندن ایره آلمیدی.

اللهُ تعالی مرحمت قیلیب، بو ایشنی اوزی قیلماقده، یخشی ایشلرنی، پیغمبرلر واسطه سی بیلن بیلدیرماقده و بولرنی بجریشنی بویورگن. ضررلی نیرسه لرنی هم بیلدیریب، بولرنی ایسه منع اِیتگن. بو امر و نهی لرگه **(دین)** دییله دی. محمد مصطفی«ص» نینگ بیلدیرگن

www.ezgu.org

دینی گه، **(اسلامیت)** دییله دی. بوگون، ییر یوزیده، اوزگرمه گن، بوزیلمه گن یگانه دین باردیر. او هم، اسلامیت دیر. راحت گه قاووشماق اوچون، اسلامیت گه تابع بولماق، یعنی مسلمان بولماق لازم دیر. مسلمان بولماق اوچون اول قلب بیلن ایمان کیلتیریش کیره ک سونگره هم، اسلامیت نینگ امر و نهی لرینی اورگنیش ضرور دیر.

ایمان کیلتیریش اوچون، کلمهٔ شهادت اَیتماق و معنی سینی بیلماق لازم دیر. بو کلمه نینگ معنی سیگه توغری ایشانماق اوچون هم، اهل سنت عالم لری نینگ یازگن کتاب لریده و بیلدیرگن لری گه ایشانیش کیره ک. اهل سنت عالم لری نینگ یازگن لری، حقیقی دین کتاب لریگه تابع بولگن لرگه بیر یوز شهید ثوابی بیریله دی. تورت مذهب دن هر بیریسی نینگ عالم لریگه **(اهل سنت عالِمی)** دییله دی.

ایمان نینگ شرط لری ترکچه« هرکسه لازم اولان ایمان» کتابی ده کینگ بولیب بیان قیلینگن دیر.

بوگون، همه دنیاده گی مسلمان لرمختلف فرقه«گروپ گه» ایریلگن دیر.

قیسی فرقه دن بولسه بولسین،نفسی گه تابع وقلبی بوزوغ بولگن، دوزخ گه کیته دی، هرمومن نفسینی پاکله ماق اوچون یعنی نفس نینگ یره تیلیشی ده موجود بولگن کفرنی وگناه لر نی پاکله ماق اوچون هر زمان بار بار «لااله الا الله» دیب وقلبینی تصفیه سی اوچون یعنی نفس دن وشیطان دن ویمان رفیق لردن ویمان دوست لردن وضررلی بوزوغ کتاب لردن کیلگن کفر دن وگناه لردن قوتیلماق اوچون استغفر الله دیمک نی ضرور دیب ایتگن لر.

عزیزو مهربان دوست لر:

اسلامیت گه تابع بولگن نینگ دعالری حتمی قبول بوله‌دی. نماز اوقیمه گن نینگ، جانی آچیق عیال لرگه و عورت محلی آچیق بولگن لرگه قره‌گن لر نینگ و حرام ییب-ایچگن لرنینگ، اسلامیت‌گه تابع بولمه‌گن لری توشینیله‌دی. بولرنینگ دعالری قبول بولمه‌یدی.

www.ezgu.org

ایمان کیلتیرگندن سونگ اینگ مهم امر نماز دیر. بیش وقت نماز اوقیماق، هر مسلمانگه فرضِ عین دیر. اوقیمه گن گه کتته گناه دیر. حنبلی مذهبیده بولسه، کُفر دیر. **(غايةُ التحقيق)** رساله‌سیگه قره‌گنده! نمازنی مکمل و توغری شکل ده اوقیماق اوچون، اول نماز معلومات لرینی اورگنماق لازم دیر. بو کتابیمیزده، دینیمیزده بیلدیریلگن نماز معلومات لرینی [حنفی مذهبیگه کوره] قیسقه و خلاصه شکل ده بیلدیریشنی فایده‌لی کوردیک. بیز اسلام عالم لری نینگ کوپ کتاب لریدن فایده‌لنیب یازگن میز ده بو نماز معلومات لرینی، هر مسلمان قطعی صورت ده اورگنیشی کیره‌ک و باله‌لریگه هم اورگتیشی لازم.

نمازنی توغری اوقیش اوچون، نمازده اوقیله‌دیگن سوره و دعالرنی هم یاد قیلیشی کیره‌ک.ینه بو ییرده هیچ بولمه‌سه نمازده اوقیله‌دیگن دعا و سوره‌لرنی، بولرنی اوقیشینی یخشی بیلگن، مکمل تلفظ قیلگن، بیر آخونددن ویا دوستی‌دن، عیال وقیز لر ایسه (دگانه‌سیدن وملا آپه لر یدن) اورگنیشی نی تاکید لگن لر.

قرآن کریم‌نی توغری اوقیش اوچون، قرآن کریم کورس‌لری همده مدرسه لرگه باریش کیره ک.

قرآن کریم‌نی توغری شکل ده اوقیشینی قطعی صورت ده اورگَنیش و باله‌لرگه هم اورگتیش لازم ایکنینی معلوم قیلگن.

قرآن کریم‌نی لاتین [و کیریل دیک] حرف لر بیلن یازیلیشی ممکن ایمس. اونینگ اوچون اصلینی اوقییش کیره ک. اوقیماق کوپ آسان دیر. پیغمبریمیز"صلی الله علیه و سلم" نینگ حدیث شریف لریدن بیریسی ده شوندی کیلگن که **(هر کیشی‌که باله‌لریگه قرآن کریم‌نی اورگتگن بولسه ویا قرآن کریم معلمیگه یوبارگن بولسه، اورگتیلگن قرآن نینگ هر حرفی اوچون،اولرگه اون ثواب بیریله دی و قیامت کونی باشیگه دولت تاجی قوییله‌دی. همه انسان لربو حالت نی کوریب هوسی کیله‌دی [خوش لری کیتیب اوزلریده هم بولیشینی خواهله‌یدیلر)**

www.ezgu.org

بو ییرده اللهُ تعالی همه‌میزنی،ایمان کیلتیر گن سونگره، نمازنی توغری اورگنگن و اوقیگن وهمده خیرلی ایش لرنی بجرگن بنده‌لری جمله سی دن حساب‌له‌سین دیب ینه بیر قسمت، نماز کتّه امر دیر دیگن عنوانی بیلن سوزیمیزنی دوام ایتتیره‌میز.

نماز، دین نینگ ستونی دیر. نمازینی دواملی، توغری و مکمل شکل ده اوقیگن کیشی، دینینی اسره گن و اسلام بناسینی ایاغ ده تاختت گن بوله دی. نمازنی اوقیمه گن لرایسه، دینینی و اسلام بناسینی ییق گن کیشی لر بوله‌دی. پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم" بویردیلر که؛ **(دینیمیز نینگ باشی، نماز دیر)**. بی باش، انسان بولمه‌گنی دی، نمازسیز هم، دین بولمه‌یدی.

نماز، اسلام دینی ده ایمان دن سونگره بیرینچی فرض قیلینگن امر دیر.
اللهُ تعالی، بنده لرینی فقط اوزیگه عبادت قیلیش لری اوچون نمازنی فرض قیلدی. قرآن کریم ده بیر یوزدن کوپراق آیت کریمه ده **(نماز اوقینگلر!) دیب** بویریلگن دیر. حدیث شریف ده، **(اللهُ تعالی، هرکون بیش وقت نماز اوقیشنی فرض ایله‌دی. قیمت بیریب و شرط لریگه رعایت قیلیب، هرکون بیش وقت نماز اوقیگن نینگ جنت گه داخل قیلیشینی، اللهُ تعالی وعده بیردی)**

نماز، دینیمیزده بجریلیشی دیک امر اِیتیلگن همه عبادت لر نینگ اینگ قیمتلی سی دیر. بیر حدیث شریف ده، **(نماز اوقیمه گن نینگ، اسلام دن نصیبی یوق دور!) دیب کیلگن**. ینه بیر حدیث شریف ده، **(مؤمن بیلن کافرنی اییرگن فرق، نماز دیر) دیدی**. یعنی مؤمن نماز اوقیدی، کافر اوقیمیدی. منافق لر بولسه بعضاً اوقیدی، بعضاً اوقیمیدی. منافق لر، دوزخ ده کوپ اچیغ عذاب کوره دی. رسول الله "صلی الله علیه و سلم" بویردیلر که: **(نماز اوقیمه گنلر، قیامت کونی، اللهُ تعالی نی غضب لی شکل ده کوره دیلر.)**

www.ezgu.org

نماز اوقیماق، اللهُ تعالی نینگ بویوک لیگینی اویلب، اونینگ قرشی سی ده اوز کیچیک لیگینی توشینماق دیر. بونی توشینگن کیشی، همیشه یخشیلیک قیله دی. هیچ یمانلیک قیله آلمیدی. هرکون بیش دفعه، ربی نینگ حضوریده بولگنینی نیت قیلگن کیشی نینگ قلبی اخلاص بیلن توله دی. نمازده بجریلگن و امر اِیتیلگن هر حرکت، قلب گه و بدن گه فایده لر تأمین قیل ماقده دیر.

مسجدلرده جماعت بیلن نماز اوقیماق، مسلمان لر نینگ قلب لرینی بیربیریگه باغلیدی. آره لریده محبت نی تأمین قیله دی. بیربیرلری نینگ ایناغه بولگن لرینی توشینه دیلر. کتته لر، کیچیک لرگه مرحمتلی بوله دی. کیچیک لر هم، کتته لرگه حرمتلی بوله دی. بایلر، غریب لرگه و قوتلی لر، ضعیف لرگه یاردم چی بوله دی. صحت لی کیشی لر، کسل لرنی مسجدده کوره آلمه گن لریده، اؤی لریگه آختریب باره دیلر. **(دین اوچون یا دین یولیده ایناغه سی نینگ یاردمیگه چاپگن نینگ، یاردم چیسی اللهُ تعالی دیر)** حدیث شریف ده گی مژده گه قووشماق اوچون رقابت قیله دیلر.

نماز؛ انسانلرنی، گنده، یمان و منع بولگن نرسه لردن آلیب قویه دی. گناه لرگه کفارت بوله دی. حدیث شریف ده، ایتیشی چه، **بیش وقت نماز، سیزدن بیرینگیز نینگ دروازنگیز اونگیده آقگن آقر سو دی دیر.**
بیر کیشی، او آقر سوگه هرکون بیش دفعه کیریب یویلسه اوستیده کیر قالمی دی، انه بیش وقت نمازنی اوقیگن لر نینگ هم، بوندی کیچیک گناه لری عفو قیلینه دی)

مهربان مسلمان ایناغه لر:

نماز، اللهُ تعالی گه و رسولیگه ایماندن سونگره، همه عمل و عبادت لردن اوستین راغ بیر عبادت دیر. بونینگ اوچون، نمازلرنی، فرض لریگه، واجب لریگه، سنت لریگه، مستحب لریگه رعایت قیلیب اوقییش کیره ک.

www.ezgu.org

پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم" بیر حدیث شریف لریده بویردیلر که: **(ای امت و اصحابیم! اداسیگه تمامی بیلن رعایت قیلینگن نماز، اللهُ تعالی نینگ خوشله گنی همه عمل لرنینگ اینگ اوستینی دیر. پیغمبرلر نینگ سنتی دیر. فرشته لرنینگ یخشی کورگنی دیر.معرفت نینگ، یرنینگ و آسمان نینگ نوری دیر. بدن نینگ قوتی دیر.رزق لرنینگ برکتی دیر. دعا نینگ قبولیگه وسیله دیر. ملک الموتگه** [یعنی اؤلیم فرشته سیگه]، **شفاعتچی دیر. قبرده نور، منکر و نکیرگه جواب دیر. قیامت کونیده اوستیگه سایه دیر. دوزخ علؤی بیلن اوز آره سیده سپر دیر. صراط کوپری سیدن برق دی اوتکزوچی دیر. جنت نینگ کلیدی دیر. جنت ده باشیگه تاج دیر. اللهُ تعالی، مؤمنلرگه نمازدن مهم راغ بیر نرسه بیرمه گن دیر. اگر نمازدن اوستین راغ بیر عبادت بولسه ایدی، اینگ اول مؤمن لرگه اونی بیررایدی. زیرا فرشته لرنینگ کیمی دواملی قیامده، کیمی رکوعده، کیمی سجده ده، کیمی هم تشهدده دیر. بولرنینگ همه سینی بیر رکعت نمازده جمع قیلیب، مؤمن لرگه ارمغان بیردی. زیرا نماز، ایمان نینگ باشی، دین نینگ ستونی، اسلام نینگ قَولی** [سوزی] **و مؤمن لر نینگ معراجی دیر. آسمان نینگ نوری و دوزخ دن نجات بیروچی دیر).**

هر بیر کیشی، اول ایمان کیلتیرشی کیره ک

اللهُ تعالی، انسانلر نینگ دنیاده راحت و تینچلیک ایچیده تیریلیک قیلیشلرینی، آخرتده هم ابدی سعادتگه ایریشیش لرینی خواهله ماقده. بونینگ اوچون، سعادتگه سبب بولگن فایده لی نیرسه لرنی بجریش نی امر اِیتدی. فلاکت گه سبب بولگن ضررلی نیرسه لرنی هم منع اِیتدی. اللهُ تعالی نینگ بیرینچی امری، ایمان کیلتیرماق دیر. ایمان کیلتیر ماق، همه انسان لرگه لازم دیر. همه اوچون ایمان ضروری دیر.

www.ezgu.org

ایمان، لغت ده، بیر کیشینی مکمل توغری سوزلی بیلماق، اونگه ایشانماق دیماق دیر. اسلامیت ده ایمان دیماق؛ محمد «ص» نینگ، الله نینگ پیغمبری بولگنینی و اونینگ تمانیدن سیلنگن، خبر بیروچی (**نبی**) بولگنینی توغری بیلماق و ایشانیب ایتماق و اونینگ، اللهُ تعالی تمانیدن قیسقه شکل ده بیلدیرگن لریگه قیسقه شکل ده ایشانماق و کینگ بیلدیرگنلریگه مُفصل شکل ده ایشانماق و طاقتی نسبتی ده (**کلمهٔشهادت**)نی تیل بیلن هم ایتماق دیر.

قوتلی ایمان شوندی دیر که، علؤ نینگ یاقگنی گه، یِلان نینگ زهرلب اؤلدیرگنیگه یقین اوزره ایشانیب قاچگنی میز دی، کونگلیدن، مکمل شکل ده، اللهُ تعالی نی و صفت لرینی بویوک بیلیب، اونینگ رضاسیگه و جمالیگه یوگیرماق و غضبی دن، جلالتی دن قاچماق و ایمان نی، مرمر اوستیگه یازیلگن خط دی مستحکم بولیب کونگل گه جابجا قیل ماق دیر.

ایمان،حضرت محمد«ص» نینگ ایتگن لری نینگ همه سینی خوشلب، قلب نینگ تصدیق قیلیشی، یعنی ایشانیشی دیر. بو شکل ده ایشانگن انسانلرگه (**مؤمن**) و(**مسلمان**) دییله دی. هر مسلمان نینگ، محمد«ص»گه تابع بولیشی، اونینگ کورستگن یولیده یوریماق لازم دیر. اونینگ یولی قرآن کریم نینگ کورستگن یولی دور. بو یولگه (**اسلامیت**) دییله دی. اونگه تابع بولماق اوچون، اول ایمان کیلتیرماق، سونگره(**احکام اسلامیه نی**)، یعنی مسلمان لیک نی یخشیلب اورگنماق، سونگره فرض لرنی ادا قیلیب، حرام لردن اوزاغ تورماق، اوندن سونگره سنت لرنی ادا قیلیب، مکروه لردن اوزاغله نیش لازم دیر.

بولردن سونگره، مباح لرده هم، اونگه تابع بولیشگه کوشش قیلیش کیره ک.

دینیمیز نینگ اساسی ایمان دیر. ایمانی بولمه گنلر نینگ هیچ بیر عبادتینی و یخشی لیگینی، اللهُ تعالی خوشله میدی و قبول هم قیلمیدی. مسلمان بولماق نی خواهله گن کیشی، اول ایمان کیلتیریشی کیره ک، سونگره غُسلنی، طهارت نی، نمازنی و لازم بولگین چه بشقه فرض لرنی و حرام لرنی اورگنیشی کیره ک.

www.ezgu.org

اهل سنت اعتقادیده بولیش نینگ نشانه لری:

اللهُ تعالی، اهل سنت اعتقادیگه موافق ایمان قیلگن مسلمان لردن راضی دیر. بوندی ایشانگن بولیش نینگ بیر کوپ شرط لری بار دیر. اهل سنت عالم لری، بولرنی شوندی ایضاح قیلماق ده دیر:

۱- ایمان نینگ آلتی شرطی گه، یعنی اللهُ تعالی نینگ بارلیگی گه و بیرلیگی گه، اورتاغی [شریکی] و اوخششی بولمه گنی گه، فرشته لریگه، کتاب لریگه، پیغمبرلری گه، آخرت حیاتی گه، خیر و شر نینگ، یخشیلیک و یمانلیک نینگ اللهُ تعالی تمانیدن یره تیلگنی گه ایشانیش کیره ک. (بولر **(آمنتُ با الله)**ده بیلدیریلگن دیر.)

۲- اللهُ تعالی نینگ آخر کتابی بولگن قرآن کریم نینگ، اللهُ تعالی نینگ کلامی بولگنی گه ایشانیش کیره ک.

۳- مؤمن، اوز ایمانی دن هیچ شبهه قیلمه یشی کیره ک.

۴- پیغمبری میزحضرت محمد «ص»گه ایمان کیلتیریب، تیریلیگی ده اونینگ کورماق بیلن شرفلنگن اصحاب کرام نینگ همه سینی یخشی کوریش کیره ک. تورت خلیفه سیگه، یقین اقرباءلری بولگن اهل بیتی گه و محترمه خانم لریدن هیچ بیریگه تیل اوزه تمه یش کیره ک.

۵- عبادت لرنی، ایماندن بیر پارچه بیلمه یش کیره ک. اللهُ تعالی نینگ امر و نهی لریگه ایشانیب، تنبل لیک بیلن قیلمه گن مؤمن لرنی کافر بیلمه یش کیره ک. حرام لرگه اهمیت بیرمه گن لر نینگ، خفیف گه آلگن لر نینگ، اسلامیت بیلن ریشخندلیک قیلگن لر نینگ ایمانی کیته دی.

۶- اهل قبله بولگن لرینی ایتگن، اللهُ تعالی گه و پیغمبری محمد«ص»گه ایشاندیم دیگنی حال ده، غلط عقید ه گه بولگن لرنی تکفیر قیلمه یش کیره ک،

۷- واضحاً گناه ایشله گنی بیلینمه گن هر امام نینگ ارقه سیده نماز اوقییش کیره ک. بو حُکم، جمعه و هییت [عید] نمازلرینی اوقیتگن امیرلرگه، والی لرگه هم شامل دیر.

۸- مسلمان لر، باشیده گی آمر لریگه، اداره چیلریگه باش کوترمه یشی کیره ک. خروج، یعنی باش کوترماق، فتنه چیقرماق بوله دی و مختلف فلاکت لرگه یول آچه دی. اولر نینگ خیرلی ایش قیلیشلریگه دعا قیلیش کیره ک و فسق، گناه ایشلریدن صرف نظر بولیشلری اوچون شیرین تیل بیلن نصیحت قیلیش کیره ک.

www.ezgu.org

۹- طهارت آلیش اثناسیده ایاغ لرینی یوماق یریگه، هیچ عُذر و ضرورت بولمه سه هم، هُول قولی بیلن بیر دفعه، مسی اوستیگه مسح قیلیشی، ایرکک اوچون هم، عیال اوچون هم جائز دیر. یلنگ ایاغ و جراب اوستیگه مسح قیلینمیدی.

۱۰- پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم"نینگ معراجی ، هم روح و همده بدن بیلن بولگنیگه ایشانیش کیره ک. (معراج، بیر حال دیر، یعنی تیشگه بولگن دیر) دیگنلر، اهل سنت دن ایریلگن بوله دی.

جنت ده مؤمنلر اللهُ تعالی نی کوره دیلر. قیامت کونیده، پیغمبرلر و صالح، یخشی شخصیت لر شفاعت قیله دیلر. قبر سوالی بار دیر. قبرده عذاب، روح و بدنگه بوله دی. اولیاء نینگ کرامتی حق دیر. کرامت، الله نینگ یخشی کورگن بنده لریده اورته گه کیلگن خارق العاده حال لر بولیب، اللهُ تعالی نینگ عادتی تشقری سیده، یعنی فیزیک، کیمیا و بیولوژی قانون لری تشقری سیده اکرام و احسان قیلگن نیرسه لر دیر و انکار قیله آلمیکانچه کوپ دیر. قبرده ارواحلر، تیریک کیشی لر نینگ قیلگن لرینی و اَیتگن لرینی ایشیته دیلر. قرآن کریم اوقیماق، صدقه بیرماق و حتی همه عبادت لریمیز نینگ ثواب لرینی، اؤلگن لر نینگ ارواح لریگه بخشله ماق، اولرگه فایده بیرماق ده، عذابلری نینگ خفیف بولیشیگه ویا کوتریلیشی گه سبب بولماق ده دیر. بولرنینگ همه سیگه ایشانماق، اهل سنت اعتقادیده بولیش نینگ نشانه لریدن حسابله ندی.

ایمان نینگ شرط لری حقیده هم بیر نیچه سوز یوریته میز

ایمان نینگ شرطی، آلتی دیر. بولر، (آمنتُ بالله)ده ایضاح قیلینگن دیر. ایمان نینگ، بیللی آلتی نرسه گه ایشانماق بولگنینی، رسول الله "صلی الله علیه و سلم" بیلدیرگن لر. بونینگ اوچون هر مسلمان، باله سیگه اول (آمنتُ)نی یاد قیلدیریشی کیره ک و معنی سینی هم یخشیلب اورگتیشی کیره ک.

آمنتُ: (آمَنْتُ بِاللهِ وَ مَلَائِکَتِهِ وَ کُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ وَ اْلیَوْمِ اْلآخِرِ وَ بِالْقَدَرِ خَیْرِهِ وَ شَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعَالی وَ اْلبَعْثُ بَعْدَ اْلمَوْتِ حَقّاً اَشْهَدُ اَنْ لآ اِلهَ اِلاَّ اَللهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وُ رَسُولُهُ).

www.ezgu.org

بیرنجی شرط اللهُ تعالی گه ایشانماق دور

(آمَنتُ بِاللهِ) دیماق، اللهُ تعالی نینگ بارلیگیگه و بیرلیگیگه ایشاندیم، ایمان کیلدیردیم، قلبیم بیلن تصدیق، تیلیم بیلن اقرار قیلدیم دیماق دیر. اللهُ تعالی بار دیر و بیر دیر. بیر سوز نینگ، لغت ده ایکی رقم معنیسی بار دیر. بیرینچیسی، عدد نقطه نظریدن، ایکی نینگ یرمیسی بولیب، عددلر نینگ اولی دیر. بییانکیسی، اورتاغی و اوخششی بولمه گن نقطه نظریدن بیر دیر. انه اللهُ تعالی عدد نقطه نظریدن ایمس، اورتاغی و اوخششی بولمه گن نقطه نظریدن بیر دیر. یعنی ذاتیده و صفت لریده هیچ بیر شکل ده اونگه اورتاغ یوق دور. همه مخلوقات نینگ ذات و صفت لری، اوزلرینی یره تگن نینگ ذات و صفت لریگه اوخشمه گنی دی، یره تگن نینگ ذات و صفت لری هم، یره ت گنلریدن هیچ بیری نینگ ذات و صفت لریگه اوخشه میدی.

همه مخلوقات نینگ هر عضوی نینگ، هر حجره سی نینگ یره توچیسی، یوقدن بار قیلوچیسی یکه اللهُ تعالی دیر. اللهُ تعالی نینگ ذاتی نینگ حقیقتینی هیچ بیر کیشی بیله آلمیدی. عقلگه و خیالگه کیلگنلر نینگ همه سیدن مُنزه و بّری دیر. ذاتینی عقلگه، خیالگه کیتیرماق جائز ایمس. لیکن، قرآن کریم ده بیان بویریلگن صفتلرینی، اسم لرینی یاد قیلیب، بولر بیلن تصدیق و اقرار قیلیش کیره ک. همه صفت لری و اسم لری ازَلی و ابَدی دیر.

ذاتی، هیچ بیر یرده تاخته مه گنی دی، بیلینگن آلتی جهت دن هم منزه دیر. یعنی اونگده، ارقه ده، راست ده، چپ ده، اوست ده، قویی ده ایمس. اونینگ اوچون یکه **(هر یرده حاضر و ناظر دیر)** دیب ایتیله دی.

اللهُ تعالی نینگ صفت لری اون تورت دور. آلتی سیگه صفت ذاتیه، سکیزیگه هم صفت ثبوتیه دییله دی. بولرنینگ معنی لرینی بیلماق و یاد قیلماق کوپ کیره کلی دیر:

www.ezgu.org

فرشته لرگه ایشانماق حقیده هم قیسقه چه معلومات بیره میز

وَمَلائِکَتِهِ: اللهُ تعالی نینگ فرشته لریگه ایشاندیم، دیمک دیر.

فرشته لر همه سی اللهُ تعالی نینگ امر لریگه اطاعت قیله دیلر. گناه ایشله میدیلر. ایرکک و عیال ایمس. اؤیلنمی دیلر. تیریک دیرلر. ییمی دیلر، ایچمی دیلر، اوخله میدیلر. نورانی جسم دیرلر، عقللی دیرلر. اینگ اوستین لری تورت عدد دیر.

۱- **جبرائیل** علیه السلام: وظیفه سی, پیغمبرلرگه وحی کیتیرماق, امر و نهی لرنی بیلدیرماق دیر.

۲- **اسرافیل** علیه السلام: صورگه اوفورماق بیلن وظیفه لی دیر. بیرینچی اوفوریشیده حاصل بولگن سیسنی ایشیتگن, اللهُ تعالی دن بشقه هر تیریک اؤله دی, ایکینچی سیده همه سی دوباره تیریله دی.

۳- **میکائیل** علیه السلام: رزق یباریلماق, ارزانچیلیک, مُولچیلیک, قحتچیلیک, قیمتچیلیک و هر ماده نی حرکت قیلدیرماق بیلن وظیفه لی دیر.

۴- **عزرائیل** علیه السلام: انسانلر نینگ روحینی آلماق بیلن وظیفه لی دیر.

بولردن سونگره تورت صنف فرشته بار دیر. **حمّلهٔ عرش** دییلگن فرشته لر تورت عدد دیر. حضور الهی ده حاضر بولگن فرشته لرگه، **مُقربین** دییله دی. عذاب فرشته لری نینگ کتته لریگه **کَروبیان**، رحمت فرشته لریگه **روحانیان** دییله دی. جنت فرشته لری نینگ کتته سی نینگ اسمی **رضوان**، دوزخ فرشته لری نینگ کتته سی نینگ اسمی **مالک** دیر. دوزخ فرشته لریگه زبانی دییله دی.بولر عددی اینگ کوپ بولگن مخلوق فرشته لر دیر. آسمانلرده، فرشته لرنینگ عبادت قیلمه گنلری بوش بیر یر یوق دور.

www.ezgu.org

کتاب لرگه ایشانماق،قیسی کتاب لرگه اشانه سیز؟

وَکُتُبِهِ: اللهُ تعالی نینگ نازل قیلگن کتابلرگه ایشاندیم، دیماق دیر. اللهُ تعالی بو کتابلرنی، بعضی پیغمبرلرگه جبرائیل اسمی ده گی فرشته بیلن وحی قیلیب، یعنی اوقیتیب، بعضی لریگه بولسه، لوحه اوستیگه یازیب، بعضی لریگه هم، بی فرشته ایشیتدیریب، نازل قیلدی. همه سی اللهُ تعالی نینگ کلامی دیر. ازلی و ابدی دیرلر. مخلوق ایمس لر. همه سی حق دیر. سماوی کتابلردن بیزگه بیلدیرگنلری بیریوز تورت دیر. بولردن **اون صحیفه** ، آدم علیه السلامگه، **ایللیک صحیفه**، شیث علیه السلامگه، **اوتیز صحیفه**، ادریس علیه السلامگه، **اون صحیفه**، ابراهیم علیه السلامگه، **تورات**، موسی علیه السلامگه، **زبور**، داود علیه السلامگه، **انجیل** عیسی علیه السلامگه، **قرآن کریم**، محمد«ص» نازل بولگن دیر.

اللهُ تعالی، انسانلر نینگ دنیاده تینچلیک ایچیده یشه یشلرینی، آخرت ده هم ابدی سعادتگه قووشیشلری اوچون، بیرینچی انسان و بیرینچی پیغمبر بولگن آدم علیه السلام دن، اینگ سونگکی پیغمبر محمد«ص»گه چه، بیر کوپ پیغمبر واسطه سی بیلن کتابلر نازل قیلگن دیر. بو کتابلرده، ایمان و عبادت اساسلرینی ایضاح قیلگن، انسانلر نینگ محتاج بولگنلری هر خصوص ده معلومات بیریلگن دیر.

بولردن قرآن کریم، آخرین الهی کتاب دیر. قرآن کریم نینگ نازل قیلینیشیدن سونگ، باشقه همه الهی کتابلر نینگ حُکم لری لغو بولگن دیر. جبرائیل علیه السلام، قرآن کریمنی، محمد «ص»گه ییگیرمه اوچ ییل دوامیده کیلتیرگن دیر. قرآن کریم، ۱۱۴ سوره، ۶۶۶۶ آیت دیر. بو رقم نینگ بعضی کتابلرده فرقلی یازیلیشی، بیر اوزون آیت نینگ بیر نیچه آیت حساب بولیشیدن دیر. چونکه، قرآن کریم نازل بولگنیدن بیری هیچ بیر تغییراتگه اوچره مه گن، بوندن کیین هم اوچره مه‌یدی. قرآن کریم، الله کلامی دیر. بوندی بیر کتابنی انسانلر تمانیدن توزه لیشی ناممکن. بیر آیتی دیک هم اَیتماق ممکن بوله آلمه گن دیر.

پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم"نینگ آخرتگه تشریف لریدن سونگره، بیرینچی خلیفه لری بولگن حضرت ابوبکر صدیق "رضی الله عنه"، قرآن کریم نینگ آیت لرینی بیر آره گه جمع قیلدیردی. بونینگ نتیجه سیده(**مصُحف**) اورته گه کیلدی. اصحاب کرام نینگ همه سی، بو مصحف نینگ الله کلامی بولگنینی سوز بیرلیگی بیلن بیلدیردیلر. اوچینچی خلیفه عثمان "رضی الله عنه"، بو مصحف دن آلتی نُسخه یازدیریب، کوپلتیردی. بعضی ولایت لرگه هم یباردی.

حرمتلی عالی جناب لر:

www.ezgu.org

قرآن کریم نی اصل اوزره اوقیماق لازم دیر. بشقه حرف لر بیلن یازیلگن لرگه قرآن کریم دییلمیدی.

ا) مصحف نی قولگه آلیش اثناسیده، طهارت لی بولیش کیره ک، قبله گه توغری اوتیریب، دقت بیلن اوقییش کیره ک.

ب) آغیر آغیر، خشوع یعنی شکسته لیک بیلن اوقییش کیره ک.

پ) مصحف گه قره‌ب، هر آیت نینگ حقینی بیریب اوقییش کیره ک.

ت) تجوید قاعده لریگه کوره اوقییش کیره ک.

ث) اوقیگن دن کیین الله کلامی بولگنینی اویله‌ش کیره ک.

ج) قرآن کریم نینگ امر و نهی لریگه رعایت قیلیش کیره ک.

پیغمبرلرگه ایشانماق

وَرُسُولِهِ: اللهُ تعالی نینگ پیغمبرلریگه ایشاندیم، دیماق دیر. پیغمبرلر، اللهُ تعالی نینگ خوشله گنی یولگه قووشتیرماق، توغری یولنی کورستماق اوچون سیلنگن لر دیر. همه پیغمبرلر همیشه عینی ایمان نی ایتگن دیر. پیغمبرلر "علیهمُ السلام" لرده ییتی صفت بولگنی گه ایشانماق لازم دیر.

۱- **عصمت:** گناه ایشلتمه ییش. پیغمبرلر، هر قیسی بیر دین ده حرام بولگن و بولیکان کیچیک و کتته هیچ بیر گناه ایشله میدیلر.

۲- **امانت:** پیغمبرلر هر لحاظ دن اعتمادلی کیشیلر دیر. هیچ قچان امانت گه خیانت قیلمیدیلر.

۳- **صدق:** پیغمبرلر سوزلریده، ایشلریده و هر تورلی رویه لریده توغری و درست انسان لر دیر. هیچ قچان یلغان ایتمیدیلر.

۴- **فطانت:** پیغمبرلر کوپ عقل لی و کوپ فهم لی کیشیلر دیر. کورلیک، کَرلیک دی قصورلری بولگن کیشیلردن و عیال لردن پیغمبر کیلمه گن دیر.

۵- **تبلیغ:** پیغمبرلر، انسان لرگه بیلدیریب ایضاح قیلگن لری نینگ همه سینی اللهُ تعالی دن کیلگن وحی بیلن اورگنگن لر دیر. بیلدیرگن لری امر و نهی لرنینگ هیچ بیری اوز فکرلری ایمس. امر قیلینگن نیرسه لرنینگ همه سینی بیلدیرگن لر دیر.

www.ezgu.org

۶- **عدالت:** پیغمبرلر هیچ ظلم و ناحقلیک قیلمیدیلر. هیچ کیم نینگ خاطری اوچون عدالت دن ایریلمیدیلر.

۷- **أمنُ العزل:** پیغمبرلیک دن عزل قیلینمی دیلر [چیقریلمی دیلر]. دنیاده و آخرت ده همیشه پیغمبر دیرلر.

ینگی دین و احکام کیلتیرگن پیغمبرلرگه **رسول** دییله دی. ینگی بیر دین کیلتیرمه ییب، انسان لرنی، اول کی دینگه دعوت قیلگن پیغمبرلرگه **نبی** دییله دی. پیغمبرلرگه ایمان قیلماق، آره لریده هیچ بیر فرق کورمه ییب، همه سی نینگ اللهُ تعالی تمانی دن سیلنگن صادق، توغری سوزلی بولگن لریگه ایشانماق دیماق دیر. اولردن بیریگه ایشانمه گن کیشی، هیچ بیریگه ایشانمه گن بوله دی.

پیغمبرلیک، کوشش بیلن، کوپ عبادت قیلماق بیلن، آچلیک و محنت تارتماق بیلن قولگه کیلمیدی. یکه اللهُ تعالی نینگ احسانی، سیله یشی بیلن بوله دی. عددلری بیللی ایمس. بیر لک ییگیرمه تورت مینگدن کوپ بولگن لری مشهور دیر. بولردن اوچ یوز اون اوچ ویا اوچ یوز اونبیش عددی رسول دیر. ایچ لریدن آلتیسی بلند راغ دیر. بولرگه **اولوالعزم**پیغمبرلر دییله دی. بولر: **آدم، نوح، ابراهیم، موسی، عیسی و محمد المصطفی** «ص» دیر. پیغمبرلر نینگ اوتیز اوچی نینگ اسم لری انیق دیر. بولر: **آدم، ادریس، شیث، نوح، هود، صالح، ابراهیم، لوط، اسمعیل،اسحق، یعقوب، یوسف، ایوب، شعیب، موسی، هارون، خضر، یوشع بن نون، الیاس، الیَسع، ذوالکفل، شمعون، اشموئیل، یونس بن متی، داود، سلیمان، لقمان، زکریا، یحیی، عزیر، عیسی بن مریم، ذوالقرنین و محمد "علیه و علیهمُ الصلاةُ والسلام"** دیر.

بولردن یکه ییگیرمه سکیزی نینگ اسمی، قرآن کریم ده بیلدیریلگن دیر. **ذوالقرنین، لقمان، عزیر و خضر** نینگ، پیغمبر بولیب بولمه گن لریده اختلاف بار دیر. محمد معصوم حضرت لری ۲.نچی جلد، ۳۶.نچی مکتوب ده، خضر علیه السلام نینگ پیغمبر بولگنینی بیلدیرگن خبر نینگ قوت لی بولگنینی یازماق ده دیر.۱۸۲.نچی مکتوب ده، خضر علیه السلام نینگ انسان شکل ده کوریلیشی و بعضی ایشلرنی قیلیشی، اونینگ تیریک بولگنینی کورستمیدی. اللهُ تعالی، اونینگ و بیر کوپ پیغمبرلر نینگ و ولیلر نینگ روح لری نینگ انسان شکلده کوریلیشیگه اجازه بیرگن دیر. اولرنی کورماق، حیات ده بولگن لرینی کورستمیدی، دیماق ده دیر.

www.ezgu.org

پیغمبریمیز حضرت مُحمد مصطفی«ص» یشیشی حقیده:

بوکیشی اللهُ تعالی نینگ رسولی دیر. حبیبی دیر. پیغمبرلر نینگ اینگ اوستینی و آخری دیر. آته لری عبدالله دیر. میلاد نینگ بیش یوز ییتمیش بیر [۵۷۱] ییلی اپریل آیینی نینگ ییگیرمه سیگه راست کیلگن، ربیع الاول آیینی نینگ اون ایکینچی دوشنبه کیچه سی، بام دادگه توغری، مکه ده دنیاگه کیلگن لر. آته لری، اول راغ وفات قیلگن ایدی. آلتی یاشلیگی ده آنه لری، سکیز یاشلیگیده بابه لری وفات قیلدی. سونگره، عمکیسی ابوطالب نینگ یانیده کتته بولدیلر. ییگیرمه بیش یاشلیگیده، خدیجهٔ الکُبرا بیلن اؤیلندیلر. بوندن تورت قیزلری، ایکی اوغیل لری بولدی. بیرینچی اوغیل لری نینگ اسمی قاسم ایدی. بوسبب بیلن، اوزلریگه **(ابوالقاسم)** هم دییله دی. قیرق یاشلیگی ده، همه انسان لرگه و جن لرگه پیغمبر بولگن لری بیلدیریلدی. اوچ ییل دن سونگره، همه نی ایمان گه دعوت قیلیشگه باشله دیلر. ایللیک ایکی یاشلیگیده، بیر کیچه مکه دن قدوسگه و اوردن آسمان لرگه آلیب باریلیب کیتیریلدی. بو سفریگه **(معراج)** دییله دی. معراج ده، جنت لرنی، دوزخ لرنی و اللهُ تعالی نی کوردیلر.

بیش وقت نماز، بو کیچه فرض بولدی. تاریخچی لرگه کوره میلاد نینگ ۶۲۲ییلیده، اللهُ تعالی نینگ امری بیلن مکه دن مدینه گه کیتدیلر. بو سفریگه **(هجرت)** دییله دی. مدینه شهری نینگ کوبا قشلاقیگه کیلگن لری، ربیع الاول آیی نینگ سکیزینچی دوشنبه کونیگه تصادف قیلگن سپتمبر آیی نینگ ییگیرمه ینچی کونی مسلمانلر نینگ **(هجری شمسی)** تاریخ باشلنگیچی بولدی. مسلمانلر نینگ **(هجری قمری)** سنه لری هم، او ییل نینگ محرم آییدن باشلر و آسمانده گی آی نینگ، دنیا اطرافیده اون ایکی دفعه ایلنیشی بیر قمری ییل بوله دی. هجری ۱۱[م.۶۳۲] ییلیده، ربیع الاول آیی نینگ اون ایکینچی دوشنبه کونی، پیشیندن اول وفات قیلدیلر. سه شنبه نی چهارشنبه گه باغله گن کیچه [چهارشنبه کیچه سی] یریمی، وفات قیلگنلری اطاقگه دفن قیلیندیلر. وفات لریده، قمری ۶۳، شمسی سنه گه کوره ۶۳یاشگه ایدیلر.

محمد "ص" همه انسان لر نینگ اینگ خوشرویی ایدیلر. خوشروی لیک لرینی، همه گه بیللی قیلمیدیلردی. اولرنینگ خوشروی لیک لرینی بیر دفعه کورگن، حتی تیشیده کورگن کیشی نینگ عمری، لذت و خوشلیک بیلن اوتماقده دیر. او، هر زمانده، دنیا نینگ هر یریده بولگن و کیلیکان بولگن هر انساندن، هر لحاظدن اوستین دیر. عقلی، فکری، یخشی خویلری، همه عضولرینی نینگ قوتی هر انساندن زیاد ایدی. باله لیگی ده ایکی دفعه، تجارت قیلگن لر بیلن شام تمانیگه کیت دیلر و بوسرا دییلگن یردن پس قیت دیلر. بشقه هیچ بیر زمان، هیچ بیر یرگه کیتمه دیلر. اُمی ایدیلر. یعنی هیچ مکتب گه کیتمه دیلر. هیچ کیم دن درس آلمه دیلر. فقط، هر نیرسه نی بیلی دیلر. یعنی هر نیمه نی

www.ezgu.org

اویله سه لر، هر نیمه نی بیلماق خواهله سه لر، اللهُ تعالی اولرگه بیلدیریدی. جبرائیل "علیه السلام" اسمیده گی فرشته کیلیب، اولرگه هر خواهله گن لرینی ایتیدی. مبارک قلب لری، آفتاب دی، نور ساچیدی. اولر نینگ ساچگن لری علم، معرفت نورلری، رادیو موج لری دی، یرلرگه، آسمان لرگه هر یرگه ساچیلیدی. ایندی، قبرلریدن هم یایماقده دیر. یاییش قوتی هر لحظه کوپل ماقده دیر. الکترو-منیه تیک موج لری آلماق اوچون، رادیو آلوچیسی لازم بولگنی دی، اولر نینگ نورلرینی آلماق اوچون هم، اولرگه ایشانگن و یخشی کورگن و کورستگن لری یولده کیتیب پاکلنگن قلب لازم دیر. بوندی قلبی بولگن انسان، بو نورلرنی آله دی و بو هم، اطراف گه نشر قیله دی، یایه دی. بوندی بویوک انسان لرگه **(ولی)** دییله دی. بو ولی نینگ تانیگن، ایشانگن و یخشی کورگن کیشی، بونینگ قرشی سیده ادب بیلن اوتیره دی ویا اوزاغ ده، اونی ادب بیلن، محبت بیلن اویله سه، بو کیشی نینگ هم قلبی، نور، فیض آلیشگه، پاکلنیشگه، تکامل قیلیشگه باشلیدی. اللهُ تعالی، بدنیمیزنی، ماده میزنی، یتیشتیرماق اوچون آفتاب انرژی سینی سبب قیلگنی دی، روح لری میزنی، قلب لری میزنی تکامل قیلدیرماق، انسان لیکده ترقی قیلدیرماق اوچون هم، محمد «ص» نینگ قلب لرینی، اوردن فوران بولگن نورلرنی سبب قیلگن دیر. انسان نی آزیقه لندیرگن، بدنینی و انرژی سینی تأمین قیلگن همه آزیقه ماده لری، آفتاب انرژیسی، اوزوملمه بیلن حاصل بولگن لری دی، قلب گه، روح گه غذا بولگن، اولیاء نینگ صحبت لری، سوزلری و خط لری هم، همیشه رسول الله نینگ مبارک قلب لریدن فوران بولگن نورلر بیلن حاصل بولگن دیر.

اللهُ تعالی، جبرائیل "علیه السلام" اسمیده گی فرشته بیلن، محمد «ص» **(قرآن کریم)**نی نازل قیلدی. انسان لرگه دنیاده و آخرت ده کیره کلی، فایده لی بولگن نرسه لرنی امر قیلدی. ضررلی بولگن لرنی منع قیلدی. بو امر لرنینگ و نهی لرنینگ همه سیگه **(اسلام دینی)** ویا **(اسلامیت)** و **(احکام الهیه)** دییله دی.

محمد مصطفی «ص» نینگ هر سوزی توغری دیر، قیمت لی دیر، فایده لی دیر. بوندی بولگنیگه ایشانگن کیشیگه **(مؤمن)** و **(مسلمان)** دییله دی. محمد «ص» نینگ سوزلریدن بیریگه ایشانمه گن، خوشلمه گن کیشیگه **(کافر)** دییله دی. اللهُ تعالی، مؤمن بولگننی یخشی کوره دی. بونینگ دوزخ ده ابدی قویمیدی. یا دوزخ گه هیچ داخل قیلمیدی، یاده، گناهی اوچون داخل قیلسه هم، سونگره دوزخ دن چیقره دی. کافر بولگن کیشی، جنت گه کیره آلمیدی. توغری دوزخ گه کیره دی و اوردن هیچ چیقمیدی. اونگه ایشانماق، رسول الله نی یخشی کورماق، همه سعادت لر نینگ، راحت لیکلر نینگ، یخشیلیک لر نینگ باشی دیر. اونینگ پیغمبر بولگنیگه ایشانمه ماق بولسه، همه فلاکت لر نینگ، مشقت لر نینگ، یمانلیک لر نینگ باشی دیر.

www.ezgu.org

رسول الله "صلی الله علیه و سلم" علمی، عرفانی، فهمی یقینی، عقلی، ذکاسی، سخیلیگی، تواضعی، حِلمی، شفقتی، صبری، غیرتی، حامیتی، صداقتی، امانتی، شجاعتی، هیبتی، ییگیت لیگی، بلاغتی، فصاحتی، فطانتی، ملاحتی (چیرایلی لیگی، سیویملی لیگی)، وراسی، عِفتی، کرمی، انصافی، حیاسی، زُهدی، تقواسی، همه پیغمبرلردن کوپراغ ایدی. دوست لریدن، دشمن لریدن کورگن لری ضررلرنی عفو قیلیدیلردی. هیچ بیریگه جواب بیرمیدیلردی. اُحُد غزاسیده [اوریشیده] کافرلر، مبارک یوزلرینی قانه تیب، تیشلرینی سیندیرگن لری زمان، بونی قیلگن لر اوچون، (**یا ربی! بولرنی عفو قیل! جاهللیک لریگه بغشله!**) دییب دعا بویرگنلر دیر.

محمد «ص» نینگ یخشی خوی لری جوده کوپ دیر. هر مسلمان نینگ بولرنی اورگنیشی و بولر دی اخلاقلنیشی لازم دیر. بونینگ نتیجه سیده، دنیاده و آخرت ده فلاکت لردن، مشقت لردن قوتیلماق و او ایکی جهان سروری نینگ "صلی الله علیه و سلم" شفاعتی گه قووشماق نصیب بوله دی. چونکه، حدیث شریف ده؛ (**اللهُ تعالی نینگ اخلاقی بیلن اخلاقلنینگیز!**) **دییب**بویریلگن دیر.

اصحاب کرام حقیده معلومات

پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم" نینگ مبارک یوزلرینی کورماق بیلن, شیرین سوزلرینی ایشیتماق بیلن شرفلنگن مسلمان لرگه، "**اصحاب کرام**" دییله دی. پیغمبرلردن سونگره، کیلگن و کیلیکان همه انسان لر نینگ اینگ خیرلیسی, اینگ اوستینی **ابو بکر الصدیق** "رضی الله عنه"دیر.

بیرینچی خلیفه بو دیر. بوندن سونگره انسان لر نینگ اینگ اوستینی فاروق اعظم، ایکینچی خلیفه **عمر بن الخطاب** "رضی الله عنه", سونگره اینگ اوستینی و رسول الله نینگ اوچینچی خلیفه سی، ایمان, حیا و عرفان منبعی حضرت **عثمان بن عفان** "رضی الله عنه"، بوندن سونگره انسان لر نینگ اینگ خیرلیسی, تورتینچی خلیفه، تعجب قیلینیکان اوستینلیک لر صاحبی، اللهُ تعالی نینگ ارسلانی **علی بن ابی طالب** "رضی الله عنه"دیر. حدیث شریف لردن توشینیلگنی گه کوره **حضرت فاطمه, حضرت خدیجه, حضرت عایشه, حضرت مریم, حضرت آسیه** دنیا عیال لر نینگ اینگ اوستین لری دیر. حدیث شریف ده: **"فاطمه, جنت عیال لر نینگ اوستینی دیر. حسن و حسین هم جنت ییگیت لری نینگ اوستین لری دیر"دییب** بویریلدی.

www.ezgu.org

بولردن سونگره اصحاب کرام نینگ اینگ اوستین لری **(عشرهٔ مبشره)** دیر. جنت بیلن مژده لنگن اون کیشی دیر. بولر، حضرت ابوبکر الصدیق، عمرالفاروق، عثمان بن عفان، علی بن ابی طالب، ابو عبیده بن جراح، طلحه، زبیر بن عوام، سعد بن ابی وقاص، سعید بن زید، عبدالرحمن بن عوف "رضوان الله تعالی علیهم اجمعین." سونگره**بدر** محاربه سیده، سونگره**احد**ده، سونگره هم**بیعهٔ الرضوانده** حاضر بولگن لر دیر.

رسول الله نینگ یولی ده جان لرینی، مال لرینی فدا قیلگن، اونگه یاردم قیلگن، اصحاب کرام نینگ همه سی نینگ اسم لرینی حرمت و محبت بیلن اَیتیشلیگیمیز بیزگه واجب دیر. اولر نینگ بویوکلیگی گه یره شمه گن سوزلر ایتیشیمیز، هیچ قچان جائز ایمس. اسم لرینی بی حرمت چه اَیتماق ضلالت دیر، یولینی یتیرگن لیک دیر.

رسول الله نی یخشی کورگن کیشی نینگ، اونینگ اصحابی نینگ همه سینی هم یخشی کوریشی لازم دیر. چونکه بیر حدیث شریف ده بویردیلر که: **"اصحابیم نی یخشی کورگن، منی یخشی کورگنی اوچون یخشی کوره دی. اولرنی یخشی کورمه گن کیشی منی یخشی کورمه گن بوله دی. اولرنی رنجیده قیلگن منی رنجیده قیله دی. منی رنجیده قیلگن هم، اللهُ تعالی نی رنجیده قیلگن بوله دی. اللهُ تعالی نینگ رنجیده قیلگن کیشی، البته عذاب کوره دی."** بشقه بیر حدیث شریف ده: **"اللهُ تعالی، منی امتیم دن بیر بنده سیگه یخشیلیک قیلماق خواهله سه، اونینگ قلبیگه اصحابیم نینگ محبتینی جابجا قیله دی. اولر نینگ همه سینی جانی دی یخشی کوره دی."** دییب بویردیلر. پیغمبریمیز وفات قیلگن لری کون، مدینه شهریده ۳۳ مینگ صحابی بار ایدی. صحابی لر نینگ همه سی، بیر لک ییگیرمه تورت مینگ دن زیاد ایدی.

آخرت گه ایشان ماق

وَالیَومِ الآخِرِ: آخرت کونیگه ایشان دیم، دیماق دیر. بو زمان نینگ باشلنگیچی، انسان نینگ اؤلگن کونی دیر. قیامت نینگ آخریگه چه دیر. آخر کون دییلیشی، ارقه سیدن کیچه کیلمه گنی اوچون دیر. یاده دنیادن سونگره کیلگنی اوچون دیر. قیامت نینگ قچان بولیشی بیلدیریلمه دی. فقط، پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم" بیر کوپ نشانه لرینی خبر بیردیلر. حضرت مهدی کیله دی.

www.ezgu.org

عیسی علیه السلام آسماندن شام گه [دمشق گه] توشه دی. دجال چیقه دی. یجوج و مجوج دییلگن کیشیلر هر یرنی گد قیله دی. آفتاب غرب دن چیقه دی. کتته زلزله لر بوله دی. دین معلومات لری یاددن چیقیله دی. فسق، یمانلیک کوپله دی. حرام لر هر یرده ایشلنه دی. یمندن علؤ چیقه دی. آسمان لر و تاغ لر پارچه لنه دی. آفتاب و آی قرره دی...دیدی.

قبر سوالی بار دیر. قبرده، منکر و نکیر فرشته لریگه جواباً شولرنی یاد قیلماق و باله لرگه هم یاد قیلدیریش کیرک.

(ربیم، **اللهُ تعالی** دیر. پیغمبریم، **مُحمدمصطفی«ص»** دیر. دینیم، **اسلام دینی** دیر. کتابیم، **قرآنکریم** دیر. قبلم، **کعبهٔشریف** دیر. اعتقاددہ مذهبیم، **اهلسنهٔوالجماعت** دیر. عمل ده مذهبیم، **امام اعظم ابو حنیفه مذهبی** دیر). قیامت کونی همه تیریله دی. محشر یریده جمع بولینه دی. صالح لر نینگ عمل دفترلری راستی دن، یمان لر نینگ ارقه ویا چپ تمانیدن بیریله دی. شِرک دن، کُفردن بشقه هر گناه نی، اللهُ تعالی خواهله سه عفو قیله دی، خواهله سه کیچیک گناه اوچون هم عذاب قیله دی.

عمل لر نینگ تارتیلیشی اوچون **(میزان)** بار دیر. **(صراط کوپریگی)**، اللهُ تعالی نینگ امری بیلن دوزخ اوستیگه قوریله دی. پیغمبریمیز محمد مصطفی گه "صلی الله علیه و سلم" مخصوص بولگن **(کوثر حوضی)** بار دیر.

(شفاعت) حق دیر. بی توبه اؤلگن مؤمن لر نینگ کیچیک و کتته گناه لرینی عفو قیلینیشی اوچون پیغمبرلر، ولی لر، صالح لر، عالم لر، فرشته لر، شهیدلر و اللهُ تعالی نینگ اجازه بیرگن لری شفاعت قیله دی و قبول قیلینه دی.

(جنت و **دوزخ)** ایندی بار دیر. جنت، ییتی طبقه آسمان لر نینگ اوستیده دیر. دوزخ، هر نیرسه نینگ تییده دیر. جنت نینگ سکیز دروازه سی بار دیر. هر دروازه دن بیر جنت گه کیریله دی. دوزخ ییتی طبقه دیر. بیرینچی طبقه دن ییتینچی طبقه گه توغری عذاب لر کوپله دی.

www.ezgu.org

قدرگه ایشانماق

وَبِالقَدَرِ خَیرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللهِ تَعالی: قدرگه، خیر و شرلر نینگ اللهُ تعالی دن بولگنیگه ایشان دیم، دیماق دیر. انسان لرگه کیلگن خیر و شر، فایده و نقص، در آمد و زیان لر نینگ همه سی، اللهُ تعالی نینگ تقدیر قیلیشی بیلن دیر.

اللهُ تعالی نینگ بیر نیرسه نینگ بارلیگینی تیله یشیگه قدر [قسمت] دییلگن دیر. قدر نینگ، یعنی بارلیگی تقدیر قیلینگن نیرسه نینگ بار قیلینیشیگه **(قضا)** دییله دی. قدر و قضا کلمه لری بیربیری نینگ یریگه هم استعمال بوله دی.

اللهُ تعالی بنده لریگه **(اراده)** بیرگن، بو اراده لرینی، تیله یشلرینی، ایشلرنی یره تیشیگه سبب قیلگن دیر. بیر بنده بیر نرسه قیلماق خواهله گنی ده، اللهُ تعالی هم تیله سه، او ایشنی یره ته دی. بنده تیله مه سه، اللهُ تعالی هم تیله میدی و او نیرسه نی یره تمیدی.

بو یرگه چه قیسقه شکل ده بیلدیرگنیمیز اهل سنت اعتقادینی کینگ راغ اورگنماق خواهله گن لر، حقیقت کتاب ایوی (اویی) نینگ نشر قیلگنی، اسلام عالم لری نینگ کوز نوری بویوک ولی، مولانا خالد بغدادی نینگ فارسی **(اعتقادنامه)** کتابینی و حسین حلمی ایشیق "رحمۀ الله علیه" نینگ قیلگن ترجمه سی بولگن **(هر کسه لازم اولان ایمان)**، **(ایمان و اسلام)** کتابینی اوقیسین لر. کوپ فایده لی، جوده نفیس بیر اثر بولیب، فیض و برکت لری، ایکی جهان سعادتی اوچون کافی دیر.

اللهُ تعالی، همه گه، توکل نی امر ایله گن دیر. **(توکل ایمان نینگ شرطی دیر)** مآلیده گی آیت کریمه، بو امرلردن بیری دیر. سورهٔ مائده ده، **(اگر ایمانینگیز بار بولسه، اللهُ تعالی گه توکل قیلینگ لر!)**، سورهٔ آلعمران ده، **(اللهُ تعالی، توکل قیلگنلرنی البته یخشی کوره دی)**، سورهٔ طلاقده، **(بیر کیشی، اللهُ تعالی گه توکل قیلسه، اللهُ تعالی، اونگه کافی دیر)**، سورهٔ زُمرده، **(اللهُ تعالی، بنده سیگه کافی ایمس می؟)** مآل لریده بشقه قنچه آیت کریمه بار دیر.

رسول الله "صلی الله علیه و سلم" بویرگن دیرلر که، **(امتیم دن بیر قِسمینی، منگه کورستدیلر. تاغلرنی، صحرالرنی تولدیرگن لر ایدی. بوندی کوپ بولگن لریگه تعجب قیلدیم و خوش بولدیم. خوش بولدینگ می، دیدیلر، بلی دیدیم. بولردن یکه ییتمیش مینگ عددی بی حساب جنت گه کیره دی دیدیلر. بولر قیسی لری دیر دییب سوره دیم. ایش لریگه سِحر، جادو، داغله ماق، فال اره لشتیرمه ییب، اللهُ تعالی دن بشقه سیگه، توکل و اعتماد قیلمه گن**

www.ezgu.org

لر دیر دیدی). قولاغ سالگن لر آره سیده عُکاشه "رضی الله عنه"، اورنیدن توریب، (یا رسول الله! دعا بویرینگ ده، اولردن بوله یین) دیگنی ده، **(یا ربی! بونی اولردن ایله!)** بویردیلر. بیری توریب، عینی دعانی طلب قیلگنی ده، **(عکاشه سندن تیز رویه قیلدی) دیب** بویردیلر.

توکل، سبب لرگه یاپیشیب، ایلگریسی اوچون ذهننی چرچتمه ییش دیر.

عبادت و نماز

عبادت نِمه دیر؟

عبادت، بیزنی و همه موجودات نی یوق دن بار قیلگن، هر لحظه بارلیک ده تاختت گن، کوریلیکان و کوریلمیکان حادثه لردن، بلالردن اسره گن و هر لحظه مختلف نعمت لر، یخشیلیک لر بیریب یتیشتیرگن اللهُ تعالی نینگ امر و نهی لرینی، یریگه کیتیرماق دیر. اللهُ تعالی نینگ محبتی گه قووشگن پیغمبرلرگه، اولیاءگه، عالم لرگه اوخشه یشگه کوشش قیلماق، تابع بولماق دیر.

انسان نینگ، اوزیگه بی حساب نعمت لرنی یبارگن اللهُ تعالی گه، کوچی یتگنی چه شکر قیلیشی، انسانلیک وظیفه سی دیر. عقل نینگ امر قیلگنی بیر وظیفه، بیر قرض دیر. فقط انسان لر، اوز قصورلی عقل لری، قیسقه [کوتاه] نظرلری بیلن اللهُ تعالی گه قرشی شُکر، حرمت بوله آلیکان نرسه لرنی تاپه آلمیدی. شکر قیلیشگه، حرمت کورستیشگه یره گن وظیفه لر، اللهُ تعالی تمانیدن بیلدیریلمه گیچه، مخته ماق فکر قیلینگن نرسه لر، یمانله ماق بوله آله دی.

انه، انسان لر نینگ اللهُ تعالی گه قرشی قلب، تیل و بدن بیلن قیلیش لری و ایشانیش لری لازم بولگن شکر قرضی، بنده لیک وظیفه لری، اللهُ تعالی تمانیدن بیلدیریلگن و اونینگ سیوگیلی پیغمبری تمانیدن اورته گه قوییلگن دیر. اللهُ تعالی نینگ کورستگنی و امر قیلگنی بنده لیک وظیفه لریگه **"اسلامیت"** دییله دی. اللهُ تعالی گه شکر، اونینگ پیغمبری نینگ کیتیرگنی یولگه تابع بولماق بیلن بوله دی. بو یولگه تابع بولمه گن، بونینگ تشقری سیده قالگن هیچ بیر شکرنی، هیچ بیر عبادت نی، اللهُ تعالی قبول قیلمیدی، خوشله میدی. چونکه، انسان لر نینگ یخشی، چیرایلی فکر قیلگن لری کوپ نرسه بار دیر که، اسلامیت، بولرنی خوشلمه ماقده، گنده بولگن لرینی بیلدیرماقده دیر.

دیمک که، عقلی بولگن کیشیلر نینگ، اللهُ تعالی گه شکر اِیتماق، عبادت قیلماق اوچون محمد «ص»گه تابع بولیش لری لازم دیر.

www.ezgu.org

محمد« ص»گه تابع بولگن کیشی مسلمان دیر. اللهُ تعالی گه شُکر قیلیشگه، یعنی محمد «ص»گه تابع بولیشگه هم، **"عبادت قیلماق"** دییله دی. اسلامیت ایکی قسم دیر:

۱- قلب بیلن عقیده قیلینیشی، ایشانیلیشی لازم بولگن لر.

۲- بدن و قلب بیلن قیلینیکان عبادت لر.

بدن بیلن قیلینیکان عبادت لر نینگ اینگ اوستینی نماز دیر. مکلف بولگن هر مسلمان نینگ، کونده بیش وقت نماز اوقییشی فرض دیر.

مکلف کیم گه دییله دی؟

عقللی بولگن و بلوغ چاغی گه کیرگن ایرکک وعیال لرگه **"مکلف"** دییله دی. مکلف بولگن کیشی لر، اللهُ تعالی نینگ امر و نهی لریدن مسؤل دورلر. دینیمیزده، مکلف بولگن کیشیگه، اول ایمان کیلتیر ماق و سونگره هم عبادت قیلماق امر اِیتیلگن دیر. بوندن بشقه، قیلینیشی منع اِیتیلگن حراملردن و مکروه ایشلردن هم اوزاغ توریشلری لازم دیر.

عقل، توشینرلی بیر قوت دیر. فایده لیک و ضررلیک دن تفریق قیلماق اوچون یره تیلگن دیر. عقل، بیر اؤلچو وسایلی دی دیر. ایکی یخشی نیرسه دن، یخشیراغ بولگنینی و ایکی یمان نیرسه دن، یمان راغ بولگنینی ایره دی. عقل لی کیشی، یکه یخشینی و یمان نی توشینگن ایمس، یخشینی کورگنی ده اونی آلگن و یمان نی کورگنی ده هم اونی ترک قیلگن دیر. عقل، کوز دی دیر. اسلامیت هم چراغ دی دیر. چراغ بولمه سه کوز کوره آلمیدی.

بلوغ چاغی، بلاغت یاشی دیماق دیر. ایرکک باله لرنینگ بلوغ چاغیگه کیریشلری، اون ایکی یاشینی خلاص قیلگنیده باشلیدی. ایرکک باله نینگ بلوغ چاغیگه کیرگنینی کورستگن نشانه لر بار دیر. بو نشانه لر کوریلمه سه، اون بیش یاشیگه کیلگنی ده، دینده بلوغ چاغیگه کیرگنیگه حُکم بیریله دی.

قیز باله لری نینگ بلوغگه اریشی بولسه، توقیز یاشینی تولدیرگنیده باشلیدی. توقیز یاشیده گی قیز باله نینگ بلوغ گه ارگنی نینگ نشانه لری نینگ هیچ بیری کوریلمه سه، اون بیش یاش تمام بولگنیده، بلوغ چاغیگه کیرگنیگه حکم بیریله دی.

www.ezgu.org

افعال مکلفین (احکام اسلامیه):

اسلام دینی نینگ بیلدیرگنی امر لرگه و نهی لرگه **"احکام شرعیه"** ویا **"احکام اسلامیه"** دییله دی. بولرگه **"افعال مکلفین"** هم دییلماقده دیر. افعال مکلفین سکیز دیر: **فرض، واجب، سنت، مستحب، مباح، حرام، مکروه و مفسِد**.

فرض: اللهُ تعالی نینگ، بویرگن آیت کریمه بیلن واضحاً و قطعی صورت ده امر اِیتگن نرسه لرگه فرض دییله دی. فرض لرنی ترک قیلماق حرام دیر. ایشانمه گن واونگه اهمیت بیرمه گن کافر بوله دی.

فرض ایکی رقم دیر:

فرض عین: هر مکلف بولگن مسلمان نینگ شخصاً اوزی نینگ بجریشی لازم بولگن فرض دیر. ایمان قیلماق، طهارت آلماق، غسل قیلماق، بیش وقت نماز اوقیماق، رمضان آییده روزه توتماق، بای بولگنی ده زکات بیرماق و حج گه کیتماق فرض عین دیر. [اوتیز ایکی فرض و ایللیک تورت فرض مشهور دیر.]

فرض کِفایه: مسلمان لردن بیر نیچه سی نینگ ویا یکه بیری نینگ بجریشی بیلن بشقه لری نینگ مسؤلیت دن قوتیلگنی فرض دیر. بیریلگن سلام نینگ جوابینی بیرماق، جنازه نی غَسل قیلماق [یعنی یوماق]، جنازه نمازی اوقیماق و قرآن کریم نینگ همه سینی یاد قیلیب حافظ بولماق، جهاد قیلماق، صنعتیگه، تجارتیگه لازم بولگندن زیاد دین و ساینس علم لرینی اورگنماق دی فرض لر بوندی دیر.

واجب: قیلینیشی فرض دی قطعی بولگن امر لرگه دییله دی. بو امر نینگ قرآن کریم ده گی دلیلی فرض چه واضح ایمس. گمانلی (شبهه لی) بولگن بیر دلیل بیلن ثابت دیر. وتر نمازینی و هییت نمازلرینی اوقیماق، بای بولگنیده قربانلیک قیلماق، فطره (صدقهٔ فطر) بیرماق واجب دیر. واجب نینگ حُکمی فرض دی دیر. واجب نی ترک قیلماق، تحریماً مکروه دیر. واجب بولگنیگه ایشانمه گن کافر بولمیدی. فقط، قیلمه گن دوزخ عذابیگه لایق بوله دی.

سنت: اللهُ تعالی نینگ واضحاً بیلدیرمه ییب، یکه پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم"نینگ ایتگن لرنی مخته گنلری، یاده دوام اوزره اوزلری نینگ قیلگنلری ویا بجریش اثناسیده کوریب هم مانع بولمه گن لری نرسه لرگه "سنت" دییله دی. سنت نی خوشلمگن کیشی کفر دیر. خوشله ییب هم

www.ezgu.org

قیلمه گنگه عذاب بولمیدی. فقط بی عذر و دواملی ترک قیلگن عتابگه، آزارلنیشگه و ثوابیدن محروم بولیشگه لایق بوله دی. مثلًا، آذان آیتماق، اقامه ایتماق، جماعت بیلن نماز اوقیماق، طهارت آلیش اثناسیده مسواک استعمال قیلماق، اؤیلنگنی کیچه طعام ییدیرماق و باله سینی سنت قیلدیرماق دی.

سنت ایکی رقم دیر:

سنت مؤکده: پیغمبریمیز " صلی الله علیه و سلم" نینگ دوام لی قیلگن لری، جوده آز ترک قیلگن لری قوتلی سنت لر دیر. ایرتنگ نمازی نینگ سنتی، پیشین نینگ بیرینچی و آخرگی سنت لری، آقشام نمازی نینگ سنتی، خفتن نمازی نینگ آخر ایکی رکعت سنتی بوندی دیر. بو سنت لر، هیچ قچان بی عذر ترک بولینمیدی. خوشلمه گن کافر بوله دی.

سنت غیرمؤکده: پیغمبریمیز نینگ " صلی الله علیه و سلم"، عبادت مقصدی بیلن گاهی قیلگن لری دیر. عصر و خفتن نمازلری نینگ تورت رکعت لیک بیرینچی سنت لری بوندی دیر. بولر کوپ دفعه ترک بولینسه، بیر نرسه لازم کیلمیدی. بی عذر بولیب تماماً ترک قیلینسه عتاب گه و شفاعت دن محروم بولیشگه سبب بوله دی.

بیش ـــ اون کیشیدن بیریسی ایشله سه، بشقه مسلمان لردن ساقط بولگن سنت لرگه هم **"سنۀعلیالکفایۀ"** دییله دی. سلام بیرماق، اعتکاف گه کیرماق دی. طهارت آلیشگه، ییشگه، ایچیشگه و هر مبارک ایشگه باشله یش اثناسیده بسم الله دیماق سنت دیر.

مستحب:بونگه، مندوب، آداب هم دییله دی. سنت غیرمؤکده حُکمیده دیر. پیغمبریمیز " صلی الله علیه و سلم" نینگ عمرلریده بیر ایکی دفعه هم بولسه قیلگن لری و یخشی کورگن لری، خوشله گن لری خصوص لر دیر. تازه توغیلگن باله گه ییتینچی کون آت قویماق، ایرکک و قیز باله اوچون عقیقه حیوانی سویماق، یخشی کییینماق، خوش بوی سورماق مستحب دیر. بولرنی قیلگنگه کوپ ثواب بیریله دی. ایشلمه گنگه عذاب بولمیدی. شفاعت دن محروم قالماق هم بولمیدی.

مباح: قیلینیشی امر اِیتیلمه گن و منع هم اِیتیلمه گن نرسه لرگه مباح دییله دی. یعنی گناه ویا طاعت بولگنی بیلدیریلمه گن ایشلر دیر. یخشی نیت بیلن ایشلنیشیده ثواب، یمان نیت بیلن ایشلنیشیده عذاب بار دیر. اوخله ماق، حلالیدن مختلف طعام لر ییماق، حلال بولماق شرطی بیلن تورلی کوینک کیماق دی ایشلر، مباح دیرلر. بولر، اسلامیت گه رعایت قیلماق، امر لرگه اوره لماق نیتی بیلن قیلینسه ثواب بوله دیلر. صحت لی بولیب، عبادت قیلیشگه نیت اِیتیب، ییماق ایچماق بوندی دیر.

www.ezgu.org

حرام: اللهُ تعالی نینگ، قرآن کریم ده، " قیلمنگ لر" دییب واضحاً منع اِیتگن نرسه لری دیر. حرام لر نینگ ایشلنیشی و استعمال قیلینیشی قطعی صورت ده منع اِیتیلگن دیر. حرام گه، حلال دیگن نینگ و حلالگه حرام دیگن نینگ ایمانی کیته دی، کافر بوله دی. حرام بولگن نرسه لرنی ترک قیلماق، اولردن اجتناب قیلماق فرض دیر و کوپ ثواب دیر.

حرام ایکی نوع دیر:

حرام لعینهِ: آدم اؤلدیرماق، زِنا، لِواطه قیلماق، قمار اوینه ماق، شراب و هر تورلی الکول لی ایچیم لیک لرنی ایچماق، یلغان اَیتماق، اوغریلیک قیلماق، دونگغیز گوشتی، قان و لش [اوز اوزیگه اؤلگن و بی بسم الله سوییلگن حیوان] ییماق، خاتین لر نینگ، قیزلر نینگ باشی، بازولری، بالدیرلری آچیق کوچه گه چیقیش لری حرام بولیب، کتته گناه دیرلر. بیرکیشی، بو گناه لرنی ایشله یشی اثناسیده بسم الله اوقیسه ویا حلال بولگنیگه عقیده قیلسه، یاده اللهُ تعالی نینگ حرام قیلیشیگه اهمیت بیرمه سه، کافر بوله دی. بولرنینگ حرام بولگنیگه ایشانیب، قورقیب قیلسه کافر بولمیدی. فقط دوزخ عذابیگه لایق بوله دی. اگر شله بولیب، بی توبه اؤلسه، بی ایمان کیتیشیگه سبب بوله دی.

حرام لغیرهِ: بولر اصلًا حلال بولیب، بشقه سی نینگ حق لری سببی بیلن حرام بولگن نرسه لر دیر. مثلًا بیر کیشی نینگ باغیگه کیریب، ایگه سی نینگ اجازه سی بولمه گنیده میوه سینی اوپیریب ییماق، اؤی نرسه سینی و پولینی اوغیرلب استعمال قیلماق، امانت گه خیانت قیلماق، رشوت، سُود و قُمار بیلن مال، پول تاپماق دی. بولرنی ایشله گن کیشی، ایشله یشی اثناسیده بسم الله ایتسه ویا هم حلال دیر دیسه کافر بولمیدی. چونکه، او کیشی نینگ حقی دیر، پس آله دی. بیش یریم ارپه (بیر دانک) آغرلیگیده نقره قیمتیچه حق اوچون، ایرته قیامت کونیده جماعت بیلن اوقیلگن ییتی یوز رکعت قبول بولگن نماز نینگ ثوابی، اللهُ تعالی تمانیدن آلینیب، حق صاحبیگه بیریله دی. حرام لردن اوزاغ تورماق، عبادت قیلماق دن کوپراغ ثواب دیر. اونینگ اوچون حرام لرنی اورگنیب، اوزاغ تورماق لازم دیر.

مکروه: اللهُ تعالی نینگ و محمد «ص» نینگ، خوشلمه گنی و عبادت لر نینگ ثوابینی آله دیکان نیرسه لرگه مکروه دییله دی.

مکروه ایکی رقم دیر:

تحریماً مکروه: واجب نینگ ترکی دیر. حرام گه یقین بولگن مکروه لر دیر. بولرنی ایشله ماق عذاب نی کیره کتیره دی. آفتاب چیقیش اثناسیده، تام تپه ده لیگیده و باتیش اثناسیده نماز اوقیماق دی. بولرنی قصد بیلن ایشله گن عاصی و گناهکار بوله دی. دوزخ عذابیگه لایق بوله دی. نمازده واجب

www.ezgu.org

لرنی ترک قیلگن نینگ، تحریمی مکروه لرنی ایشله گن نینگ، او نمازنی دوباره اوقییشی واجب دیر. اگر سهو بیلن، یاددن چیقریب ایشله سه، نماز ایچیده سجدهٔ سهو قیله دی.

تنزیهاً مکروه: مباح، یعنی حلال بولگن ایشلریگه یقین بولگن، یاده، ایشلنمه یشی ایشلنیشیدن یخشیراغ بولگن ایشلر دیر. غیرمؤکده سنت لرنی ویا مستحب لرنی قیلمه ماق دی.

۸-**مفسِد:** دینیمیزده، مشروع بولگن بیر ایشنی ویا باشلنگن بیر عبادت نی بوزگن نیرسه لر دیر. ایمان نی و نمازنی، نکاح نی و حج نی، زکات نی، آلیش و ساتیشنی بوزماق دی. مثلًا، الله گه و کتاب گه سوکماق کُفر بولیب، ایمان نی بوزه دی. نمازده کولماق، طهارت نی و نمازنی بوزه دی. روزه لی لیگیده بیلیب ییماق، ایچماق روزه نی آچه دی.

فرض لرنی، واجب لرنی و سنت لرنی قیلگن گه و حرام دن، مکروه دن اجتناب قیلگن گه اجر، یعنی ثواب بیریله دی. حرام لرنی، مکروه لرنی ایشله گن و فرض لرنی، واجب لرنی قیلمه گن گه گناه یازیله دی. بیر حرام دن اجتناب قیلیش نینگ ثوابی، بیر فرض نی قیلیش نینگ ثوابیدن قت قت کوپ دیر. بیر فرض نینگ ثوابی، بیر مکروه دن اجتناب قیلیش نینگ ثوابیدن کوپ دیر. مکروه دن اجتناب قیلیش نینگ ثوابی هم، سنت ثوابیدن کوپ دیشر. مباح لر ایچیده، اللهُ تعالی نینگ یخشی کورگن لریگه **"خیرات** و **حسنات"** دییله دی. بولرنی ایشله گن گه هم ثواب بیریلسه هم، بو ثواب، سنت ثوابیدن آز دیر.

اسلام نینگ شرط لری

اسلام دینیگه کیرگن لرگه، یعنی مسلمان لرگه فرض بولگن، حتمی قیلینیشی کیره ک بولگن بیش اساس وظیفه بار دیر:

۱- اسلام نینگ شرط لریدن بیرینچیسی (**کلمهٔ شهادت**)کیتیرماق دیر. کلمهٔ شهادت کیتیرماق دیماق، (**اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلهَ اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ**) اَیتماق دیر. یعنی عاقل و بالغ بولگن و گپیره آلگن کیشی نینگ، (**یرده و آسمان ده، الله دن بشقه، عبادت قیلینیشگه حقی بولگن و پرستش قیلینیشگه لایق بولگن هیچ بیر نرسه و هیچ بیر کیشی یوق دیر. حقیقی معبود یکه، اللهُ تعالی دیر**). او، واجب الوجود دیر. هر اوستینلیک اونده دیر. اونده هیچ بیر قصور یوق

www.ezgu.org

دیر. اونینگ اسمی **(الله)** دیر، دییشی و بونگه قلب بیلن قطعی صورت ده ایشانیشی دیر. و ینه، او گُل رنگلی، آق قزل، یلتیراق، سیویملی و قره قاشلی و قره کوزلی، مبارک پیشانه لری آچیق، خوشخویلی، سایه لری یرگه توشمس و شیرین سوزلی، عربستان ده مکه ده توغیلگن لری اوچون عرب دییلگن، هاشمی اولادیدن **(عبدالله نینگ اوغلی محمد مصطفی «ص» الله تعالی نینگ بنده سی و رسولی دیر، یعنی پیغمبری دیر)**. وهب نینگ قیزی بولگن حضرت آمنه نینگ اوغلی دیر.

۲- اسلام نینگ بیش شرطیدن ایکینچی، شرط لریگه و فرض لریگه موافق بولیب، هرکون بیش دفعه **(وقتی کیلگنیده، نماز اوقیماق دیر)**. هر مسلمان نینگ، هرکون، وقت لری کیلگنیده، بیش دفعه نماز اوقییشی و هر بیری سینی وقتیده اوقیگنینی بیلیشی فرض دیر. نمازلرنی؛ فرض لریگه، واجب لریگه، سنت لریگه دقت قیلیب و کونگلینی اللهُ تعالی گه بیریب، وقت لری اوتمه دن اوقییش کیره ک.

قرآن کریم ده، نمازگه **(صلاۀ)** بویره له دی. صلاۀ؛ لغت ده انسان نینگ دعا قیلیشی، فرشته لر نینگ استغفار قیلیشی، اللهُ تعالی نینگ مرحمت قیلیشی، رحم قیلیشی دیماق دیر. اسلامیت ده **(صلاۀ)** دیماق؛ علم حال کتاب لریده بیلدیریلگنی شکل ده، بیللی حرکت لرنی قیلماق و بیللی نرسه لرنی اوقیماق دیماق دیر. نماز اوقییشگه **(افتتاح تکبیری)** بیلن باشلنه دی. یعنی ایرکک لر نینگ قول لرینی قولاغلریگه کوتریب کیندیک تییگه توشیریشی اثناسیده، **(اللهُ اکبر)** دییشلری بیلن باشلنه دی.

آخر اوتیریشده، باشنی راست و چپ شانه لرگه ایلنتیریب، سلام بیریلیب خلاص قیلینه دی.

۳- اسلام نینگ بیش شرطیدن اوچینچیسی، **(مالی نینگ زکاتینی بیرماق دیر)**. زکات نینگ لغت معنیسی، پاکلیک و مخته ماق و یخشی، چیرایلی حالگه کیلماق دیماق دیر. اسلامیت ده زکات دیماق؛ احتیاجیدن زیاد و **(نصاب)** دییلگن بیللی بیر حد مقداریده **(زکات مالی)** بولگن کیشی نینگ، مالی نینگ بیللی مقدارینی ایبریب، قرآن کریم ده بیلدیریلگن مسلمانلرگه، باشگه قاقمه دن [یوزگه اورمه دن] بیریشی دیماق دیر. زکات، ییتی صنف انسانگه بیریله دی. تورت مذهبده هم، تورت تورلی زکات مالی بار دیر: طلا و نقره زکاتی، تجارت مالی زکاتی، ییل نینگ اکثری زمانیده بوستانده مُفت اوتله گن تورت ایاغلی حیوانلر نینگ زکاتی و توپراغ محصوللری زکاتی دیر. بو تورتینچی زکاتگه **(عُشر)** دییله دی. زمیندن محصول آلینیب آلینمس عشری بیریله دی. بییانکی اوچ زکات، نصاب مقداری بولگندن بیر ییل سونگره بیریله دی.

۴- اسلام نینگ بیش شرطیدن تورتینچیسی، **(رمضان شریف آییده، هرکون روزه توتماق دیر)**. روزه توتیشگه **(صوم)** دییله دی. صوم، لغت ده، بیرنیرسه نی بیرنیرسه دن اسره ماق دیماق دیر. اسلامیت ده، شرط لرینی تحت نظرگه آلیب، رمضان آییده، اللهُ تعالی نینگ امر قیلگنی اوچون، هرکون

www.ezgu.org

اوچ نرسه دن اوزینی اسره ماق دیماق دیر. بو اوچ نرسه؛ ییماق، ایچماق و جماع دیر. رمضان آیی، آسمانده هِلالنی [تازه آینی] کورماق بیلن باشلنه دی. تقویم بیلن اول دن حساب قیلماق بیلن باشله میدی.

۵- اسلام نینگ بیش شرطیدن بیشینچیسی، **(کوچی ییتگن نینگ، عمریده بیر دفعه حج قیلیشی دیر)**. یول امن و بدن سالم بولیب، مکهٔ مکرمه شهریگه کیتیب کیلگنگه چه، ارقه ده قویگنی باله ـــ چقه سینی گذران قیلیشگه کفایت قیلیکان مالدن زیاد قالگن پول بیلن اورگه کیتیب کیله آلیکان کیشی نینگ، عمریده بیر دفعه، احرام لی بولیب، کعبه معظمه نی طواف قیلیشی و عرفات میدانیده تاخته یشی فرض دیر.

یوقاریده بیلدیریلگن، اسلام دینی نینگ بیش شرطیدن اینگ اوستینی، **(کلمهٔ شهادت)** ایتماق و معنی سیگه ایشانماق دیر. بوندن سونگره اوستینی، نماز اوقیماق دیر. اوندن سونگره، روزه توتماق، اوندن سونگره حج قیلماق دیر. اینگ سونگره، زکات بیرماق دیر. کلمهٔ شهادت نینگ اینگ اوستین بولگنی، سوز بیرلیگی بیلن بیللی دیر. کینگه قالگن تورتینچی اوستینلیک قطاریده، عالم لر نینگ کوپی نینگ سوزی، یوقاریده بیلدیرگنیمیز دی دیر. کلمهٔ شهادت، مسلمان لیک نینگ باشلنگیچیده و بیرینچی بولیب فرض بولدی. بیش وقت نماز، بِعثت نینگ [یعنی پیغمبری میز "صلی الله علیه و سلم" گه پیغمبرلیک نینگ تبلیغ قیلینیشی نینگ] اون ایکینچی ییلیده و هجرت دن بیر ییل و بیر نیچه آی اول معراج کیچه سیده فرض بولدی. رمضان شریف روزه سی، هجرت نینگ ایکینچی ییلیده، شعبان آییده فرض بولدی. زکات بیرماق، روزه فرض بولگنی ییل، رمضان آیی ایچیده فرض بولدی. حج بولسه، هجرت نینگ توقیزینچی ییلیده فرض بولدی.

نماز اوقیماق

دینیمیزده، ایماندن سونگره اینگ قیمتلی عبادت نماز دیر. نماز دین نینگ ستونی دیر. نماز عبادت لرنینگ اینگ اوستینی دیر. اسلام نینگ ایکینچی شرطی دیر. عربیده نمازگه **(صلاة)** دییله دی.

صلاة، اصلیده دعا، رحمت و استغفار دیماق دیر. نمازده، بو اوچ معنی نینگ همه سی بولگنی اوچون، صلاة دییلگن دیر.

www.ezgu.org

اللهُ تعالی نینگ، اینگ کوپ خوشله گنی و تکرار تکرار امر قیلگنی نرسه، بیش وقت نماز دیر. اللهُ تعالی نینگ، مسلمان لرگه ایمان قیلگندن سونگره اینگ مهم امری، نماز اوقیماق دیر. دینیمیزده بیرینچی امر قیلینگن فرض هم نماز دیر. قیامت ده هم، ایماندن سونگره بیرینچی سوال نمازدن بوله دی. بیش وقت نماز نینگ حسابینی بیرگن، همه مشقت و امتحان لردن اوتیب، ابدی قوتیلیشگه قووشه دی. دوزخ علوئیدن قوتیلماق و جنت گه قووشماق، نمازنی توغری اوقییشگه باغلیق دیر. توغری نماز اوچون اول بی قصور بیر طهارت آلیش کیره ک، تنبل لیک کورستمه دن نمازگه باشله یش کیره ک.

نمازده گی هر حرکت نی اینگ یخشی شکلده ادا قیلیشگه اورینیش کیره ک.

عبادت لر نینگ همه سینی اوزیده جمع قیلگن و انسان نی اللهُ تعالی گه اینگ کوپ یویغلشتیرگن خیرلی عمل، نماز دیر. سیوگیلی پیغمبریمیز"صلی الله علیه و سلم" بویردیلر که: **(نماز دین نینگ ستونی دیر. نماز اوقیگن کیشی، دینینی قوتلندیره دی. نماز اوقیمه گن، البته دینینی ییقه دی).** نمازنی توغری اوقیماق بیلن شرفلنگن بیر کیشی، گنده، یمان نرسه لر ایشله ماقدن اسره نگن بوله دی. عنکبوت سوره سی نینگ قیرق بیشینچی آیتیده مآلاً، **(توغری اوقیلگن نماز، انسان نی خبیث، گنده و منع ایشلرنی ایشله ماقدن اسریدی) دییب کیلگن.**

انسان نی یمان لیک لردن اوزاغلشتیرمه گن بیر نماز، توغری نماز ایمس. کورینیشده نماز دیر. بونینگ بیلن برابر، توغری سینی اوقیگنگه چه، کورینیشنی بجریب قولدن قویبیرمه یش کیره ک. اسلام عالم لری، (بیر نرسه نینگ همه سی قیلینه آلمه سه، همه سینی هم قولدن قاچیرمه یش کیره ک) دیب ایتگن لر. ابدی احسان صاحبی بولگن ربی میز، کورینیشنی حقیقت شکلده قبول قیله آله دی. بوندی بوزوغ نماز اوقیکان گه، هیچ اوقیمه دیمه یش کیره ک. بوندی بوزوغ اوقیکانینگ گه توغری اوقی دییش کیره ک، بوزوغ بولگن لرنی توزه تیش کیره ک. بو باریک لیک لرنی یخشی توشینیش کیره ک.

نمازلرنی جماعت بیلن اوقییش کیره ک. جماعت بیلن اوقیماق، یکه اوقیماقدن کوپراغ ثواب دیر. نمازده هر عضو نینگ تواضع کورستیشی و قلب نینگ هم، اللهُ تعالی دن قورقی اوزره بولیشی لازم دیر. انسان نی دنیاده و آخرت ده فلاکت لردن، مشقت لردن نجات بیریکان یکه نماز دیر. اللهُ تعالی، مؤمنون سوره سی نینگ باشیده مآلاً **(مؤمنلر هرحالده قورقیتیله دی. اولر، نمازلرینی خشوع بیلن اوقیگن دیر) دیب** بویردی.

خطر، قورقی بار یرده قیلینگن عبادت نینگ قیمتی قت قت کوپراغ بوله دی. دشمن هجوم قیلگنیده، عسکر نینگ کیچیک بیر ایش کوریشی، جوده کوپ قیمتلی بوله دی. ییگیت لر نینگ عبادت

www.ezgu.org

قیلیشلری هم، بونینگ اوچون قیمتلی راغ دیر. چونکه، نفس لری نینگ یمان آرزولرینی سیندیرماقده و عبادت قیلماق آرزوسیگه ضد کیلماق ده دیرلر.

ییگیت لیک چاغیده، انسانگه مصلت بولگن اوچ دشمن، اونگه عبادت قیلدیرماق خواهله میدی. بولر، شیطان، نفس و یمان رفیق (و یمان دگانه)دیر. همه یمانلیک لر نینگ باشی، یمان رفیق دیر.

ییگیت بولگن کیشی، بولردن کیلگن یمان آرزولرگه تابع بولمه ییب، نمازینی اوقیبیرسه، عبادتلرینی ترک قیلمسه کوپ قیمتلی بوله دی. قَری کیشی نینگ قیلگن عبادتیدن قت قت زیاد ثواب آله دی. آز عبادتیگه کوپ مکافات بیریله دی.

نماز کیم لرگه فرض دیر؟

نماز اوقیماق، عقللی بولگن و بلوغ چاغیگه کیرگن هر ایرکک و عیال مسلمان گه فرض دیر. نماز نینگ فرض بولیشی اوچون اوچ شرط بار دیر:

۱- مسلمان بولماق.۲- عقللی بولماق.۳- بلوغ چاغیگه کیرماق.

دینیمیزده، عقللی بولمه گن و بلوغ چاغیگه کیرمه گن میده باله لر، نماز اوقیماقدن مسؤل ایمس لر. فقط آنه و آته لر، باله لریگه دین معلومات لرینی اورگتیشی کیره ک و عبادت قیلیشگه تعلیم قیلدیریشلری کیره ک. پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم" بویردیلر که: **(همه ینگیز بیرگله نینگ چوپانی دی سینگیز! چوپان گله سینی اسره گنی دی، سیز هم اؤیلرینگیزده و امر لرینگیز تییده بولگنلرنی دوزخ دن اسره شینگیز کیره ک! اولرگه مسلمانلیگی اورگتیشینگیز کیره ک. اورگتمه سنگیز مسؤل بوله سینگیز.)** بشقه بیر حدیث شریف ده هم، **(همه باله لر مسلمان لیک گه موافق و مساعد بولیب دنیاگه کیله دی. بولرنی، سونگره آنه لری، آته لری، مسیحی، یهودی و بی دین قیله دی)** بویردیلر.

او حالده، هر مسلمان نینگ بیرینچی وظیفه سی، باله لریگه اسلامیت نی و قرآن کریم اوقییشینی، نماز اوقییشینی، ایمان نینگ و اسلام نینگ شرط لرینی اورگتماق دیر. باله سی نینگ مسلمان بولیشینی خواهله گن، دنیاده وآخرت ده راحت گه، تینچلیک گه قووشیشینی تیله گن آنه و آته

www.ezgu.org

لر، اول بو وظیفه سی نینگ یریگه کیتیریشی کیره ک. چونکه آته لریمیز، **" درخت یاشلیگیده خم بوله دی"** دیگنلر . قریگنیده خم قیلیشگه، قتلشگه کوشش قیلینسه، سینه دی، ضررلی بوله دی.

اسلام معلومات لری و خوش اخلاق بیریلمه گن باله، یمان یولده گی کیشیلرگه تیز الدنه دی. آنه و آته سیگه، دولتیگه و ملتیگه ضررلی بوله دی.

نماز اوقیگن لر نینگ حال لری حقیده بیر قصه

بندی دن نجات بیرگن نماز

خراسان والیسی عبدالله بن طاهر، کوپ عادل ایدی. گارنیزیون لری بیر نیچه اوغرینی توتدی، والیگه بیلدیرگن لری دی. اوغری لردن بیری قاچدی. هراتلی بیر تیمیرچی، نیشاپورگه کیتگن ایدی.

بیر زمان سونگره، اوییگه قیتیب کیچه باریشی اثناسیده، بونی توت دیلر. اوغری لر بیلن برابر، والیگه چیقردیلر. بندی قیلینگ! دیدی. تیمیرچی، زندان ده طهارت آلیب نماز اوقیدی. قول لرینی آچیب، (یا ربیم! منی نجات بیرا! گناهیم بولمه گنینی، یکه سن بیلماق ده سن. منی بو زنداندن، یکه سن نجات بیررسن. یا ربیم! منی نجات بیرا!) دییب دعا قیلدی. والی، او کیچه، تیشیده، تورت قوتلی کیشی کیلیب، تختینی، چپیگه ایلنتیرگن چاغی وقت اویغندی. تیز طهارت آلیب، ایکی رکعت نماز اوقیدی. دوباره اوخله دی. دوباره، او تورت کیشی نینگ، تختینی ییقماق اوزره بولگنینی کوردی و اویغندی. اوزیده، بیر مظلوم نینگ آهی بولگنینی توشیندی. هکذا، شعر:

مینگلرچه توپ و تُفنگ، قیله آلمس اصلا،
کوز یاشی نینگ سحـــر وقتی قیلگنینی.
دشمن قاچیرگن مزراق لــرنی، کوپ دفعه،
غبار دی قیلر، بیر مــؤمِن نینگ دعــاسی.

یا ربیم! بویوک یکه سن سن! سن اوندی بیر بویوک سن که، کتته لر و کیچیک لر، قیسیلگنیده، یکه سنگه زاری قیله دی. سنگه زاری قیلگن، فقط مرادیگه قووشه دی.

www.ezgu.org

درحال، او کیچه، زندان مدیرینی قیشقیریب بیر مظلوم قالگن می، دیدی. مدیر، بونی بیله آلمیمن. فقط، بیرکیشی نماز اوقییب، کوپ دعا قیلماقده. کوز یاشلرینی توکماقده دیگنیده، اونی کیلتیرتدی. احوالینی سوره ب توشیندی. معذرت تیلب، حقینگنی حلال قیل و بیر مینگ نقره سوغاتیمنی قبول قیل و هر قیسی بیر آرزونگ بولگنیده منگه کیل! دییب خواهش قیلدی. تیمیرچی، حقیم نی حلال قیلدیم و سوغاتینگنی قبول قیلدیم. فقط ایشیمنی، آرزوم نی سندن طلب قیلیشگه کیله آلمیمن، دیدی. نیمه اوچون، دیگنیده! چونکه، منینگ دی بیر غریب اوچون، سنینگ دی بیر سلطان نینگ تختینی بیر نیچه دفعه چپیگه ایلنتیرگن صاحبیم نی قوییب هم، آرزولریم نی بشقه سیگه آلیب باریشلیگیم بنده لیکگه یره شه دی می؟ نمازلردن سونگره قیلگن دعالر بیلن، منی قنچه مشقت دن نجات بیردی. قنچه مرادیم گه قووشتیردی. قنداغ بوله دی که، بشقه سیگه سیغینه من؟ ربیم نهایتی بولمه گن رحمت خزینه سی نینگ دروازه سینی آچگن، ابدی احسان دسترخوانینی همه گه یایگن لیگیده، بشقه سیگه قنداغ کیته من؟ کیم طلب قیلدی که، بیرمه دی؟ طلب قیلیشنی بیلمه سنگ آلالمیسن. حضوریگه ادب بیلن چیقمه سنگ، رحمتیگه قووشه آلمیسن.

عبادت ایشیگیگه، کیم که، بیــر کیــچه باش قویدی.

دوست نینگ لطفی، آچر اونگه، البته مینگبیر دروازه.

اولیاء نینگ بویوک لریدن رابعه ادویه "رحمۀ الله علیها"، آدم نینگ بیری، دعا قیلیشی اثناسیده: (یا ربیم، منگه رحمت دروازه سینی آچ!) دیگنینی ایشیتگنیده: ای جاهل! اللهُ تعالی نینگ رحمت دروازه سی، ایندیگه چه محکم می ایدی که، ایندی آچیلیشینی طلب قیلاتدینگ؟ دیدی. [رحمت نینگ چیقیش دروازه سی هر زمان آچیق بولسه هم، کیریش دروازه سی بولگن قلب لر، همه ده آچیق ایمس. بونینگ آچیلیشی اوچون دعا قیلیشیمیز کیره ک!]

الهی! همه نی مشقت دن نجات بیرگن یکه سن سن. بیزنی دنیاده و آخرت ده مشقت گه قویمه! محتاج لرگه، هر نیرسه نی یبارگن، یکه سن سن! دنیاده و آخرت ده خیرلی، فایده لی بولگن نرسه لرنی، بیزگه یبار! دنیاده و آخرت ده، بیزنی هیچ کیم گه محتاج قویمه! آمین!

www.ezgu.org

قصه:

اولیای کرام دن حمید تأویل، اوز نمازگاهیده نماز اوقییاتگن ایدی. اویی علؤ آلگن ایدی. انسان لر جمع بولیب علؤنی اوچیردیلر. خانمی یوگیریب، یانیگه کیلدی و عصبانی بولیب: " اوییینگ یانات دی.

انسان لر جمع بولات دی. قیلینیکان بونچه ایش بار. سن بولسه یرینگ دن قیمیلده مه یاتدینگ" دیدی. اللهُ تعالی گه قَسم ایچه من که، بولگن لر نینگ هیچ بیریدن خبریم یوق دیر، دیدی.

الله نینگ دوست لری، اونگه محبت ده و یغلشماقده اوندی بیر درجه گه یتیشگن لر دیر که و دوست نینگ مناجاتی لذتیگه اوندی اوزلریدن کیتگن لر که، اوزلرینی یاددن چیقرگن لر دیر.

قصه: قزان ده گی سو

اصحاب کرام دن عبدالله بن شهیر " رضی الله عنه" بیان قیله دی: رسول الله نینگ "صلی الله علیه و سلم" یانیده نماز اوقییاتیدیم. مبارک سینه لریدن، علؤ اوستیده قینه گن قزانده گی سو سیسی دی سیسلر ایشیتیاتیدیم.

قصه: ایاغی ده گی اوق

رسول الله نینگ سیوگیلی کیؤلری حضرت علی "رضی الله عنه و کرم الله وجهه" نمازگه تاخته گنیده، دنیا چپه بولسه خبری بولمیدی.

شوندی بیان قیلینه دی: بیر حرب ده [اوریش ده] حضرت علی نینگ "رضی الله عنه" مبارک ایاغی گه بیر اوق کیلیب، استخوانی گه چه باتگن ایدی. اوقنی آسیلیب چیقره آلمه دیلر. دوکتورگه کورستدیلر. دوکتور: (سنگه عقلنی آله دیکان، بیهوش قیلیکان دوا بیریش کیره ک که، لیکن او زمان اوق ایاغینگ دن چیقریله دی. بولمه سه، بونینگ آغری سی گه چیده آلینمیدی) دیدی. امیر المؤمنین حضرت علی "رضی الله عنه": (بیهوش قیلیکان دواگه نمه کیره ک بار. آزگینه صبر قیلینگ، نماز وقتی کیلسین نمازگه تاخته گنیم زمان چیقرینگ) بویردی. نماز وقتی کیلدی. حضرت علی نمازگه باشله دی.

www.ezgu.org

دوکتور هم حضرت علی نینگ "رضی الله عنه" مبارک ایاغینی یاریب اوقنی چیقردی. یاره نی اوره دی. حضرت علی "رضی الله عنه"، نمازینی خلاص قیلگنیده دوکتورگه: (اوقنی چیقردینگ می؟) بویردی. دوکتور: (اوا چیقردیم) دیدی. حضرت علی "رضی الله عنه": (هیچ فرقیگه بارمه دیم) بویردی.

بولرده تعجب قیلینیکان نمه بار! هکذا یوسف علیه السلام نینگ خوشروی لیگی قرشی سیده مصر عیال لری حیران بولیب، اوزلرینی اوندی یاددن چیقرگن لر که، قول لرینی قیرقگن لریدن خبرلری بولمه گن ایدی. اگر اللهُ تعالی نینگ حضوری، اوز سیوگیلی لرینی، اوزلریدن خبری بولمیکان بیر حالگه کیتیررسه، بونگه نیمه اوچون تعجب قیلینسین؟ مؤمن لر هم وفات لحظه سیده رسول الله " صلی الله علیه و سلم"نی کوریب، اؤلیم دردینی حس قیلمیدیلر.

قصه: بیهوش قیلگن دوا

اولیاءدن بولگن آمیر قیس نینگ ایاغی نینگ برماغیده جوزام کسل لیگی کوریلدی. بونینگ قیرقماق لازم دیدیلر. آمر، قرارگه تسلیم، بنده لیک نینگ شرطی دیر دیدی. قیرقدیلر. بیر نیچه کون سونگره، کسل لیگی ایاغیگه سرایت قیلگن، رانیگه یتیشگنینی کوردیلر. بو ایاغنی قیرقماق لازم، دینیمیز بونگه رخصت بیره دی دیدیلر. جراح کیتیردیلر. جراح، بیهوش قیلماق اوچون دوا لازم دیر که، آغرینی حس قیلمه سین، بولمه سه چیده آلمیدی دیدی. آمر، بونچه زحمت گه کیره ک یوق. خوش سیس بیلن قرآن کریم اوقیگن بیری سینی کیتیرینگ، قرآن کریم اوقیسین. یوزیم ده تغییرات کورگنینگیز زمان، ایاغیم نی قیرقینگ، خبریم بولمیدی دیدی. دیگنی دی قیلدیلر. بیریسی کیلیب، خوش سیس بیلن قرآن کریم اوقییشگه باشله دی. آمر نینگ یوزی نینگ رنگی تغییر ییدی. جراح رانی نینگ یرمیسیدن ایاغینی قیرقدی. داغلب باغله دی. قرآن کریم اوقیگن دم بولدی. آمر اوزیگه کیلدی و قیرقتینگیز می؟ دیدی. قیرق دیک دیدی لر. ایاغینی قیرق گنلر، داغله گن لر، اوره گن لر هم، اونینگ خبری بولمه گن. سونگره قیرقیلگن ایاغیمنی منگه بیرینگ، دیدی. بیردیلر. کوتردی و: "یا ربیم، بیرگن سن سن. من هم سنینگ بندنگ. حُکم سنینگ حکمینگ، قضا سنینگ قضانگ دیر. بو بیر ایاغ دیر که، اگر قیامت ده امر کیلیب، هیچ بیر زمان، بیر گناه گه بیر قدم آتمه دینگ می؟ دیسنگ، دییه آله من که، هیچ بیر زمان سنینگ امرینگ بولمه دن، بیر قدم آتگن، بیر نفس آلگن ایمس من."

www.ezgu.org

قصه: نماز اوچون فداکارلیک

بورسا، عثمانلی لرگه اوتمه دن اول، شهرده اوتیرگن روم لردن بیری مخفی شکلده مسلمان بولگن ایدی. جوده یقین بیر دوستی، بونینگ سببینی روم گه سوره دی:

" آته و بابه لری نینگ دینینی قنداغ بولیب هم ترک قیلدینگ؟" دییب اونگه سرزنش قیلدی. روم نینگ جوابی معنیلی بولگندی. رفیقیگه بو وضعیت نی شوندی ایتیب بیردی:

- بیر فصل لیک بندی قیلینگن مسلمان لردن بیریسی منینگ یانیمگه قوییلدی. بیر کون قره دیم، بو بندی محکم قیلینگنی اطاق ده خم بولیب توریدی. یانیگه باریب نیمه قیلگنینی سوره دیم. حرکت لری خلاص بولگنی ده قول لرینی یوزیگه سورتدی و منگه نماز اوقیگنینی، شاید اجازه بیرسم، هر نمازی اوچون بیر طلا بیریشینی افاده قیلدی. من هم طمع گه توتیلدیم. کون اوتگینچه طلا عددینی کوپلتیردیم. اوندی بولدی که، هر وقت اوچون اون طلا طلب قیلدیم. او هم قبول قیلدی. عبادت اوچون قیلگن فداکارلیگیگه حیرت اِیتدیم. بیر کون اونگه " سنی آزاد قوییبیره من" دیگنیم ده، کوپ خوش بولدی و قول لرینی کوتریب؛ منینگ اوچون شوندی دعا قیلدی:

"ای الله هیم! بو بندنگنی ایمان بیلن شرف لندیرا!" او لحظه ده، قلبیم ده مسلمان بولماق آرزوسی اورته گه کیلدی و او اندازه کوپل دی که، درحال (**کلمهٔ شهادت**) کیتیریب مسلمان بولدیم.

نماز رقم لری

مسلمان لرگه، اوقییش لری امر قیلینگن نمازلر فرض، واجب و نفل بولماق اوزره اوچ گه ایریله دی. بولردن؛

۱- **فرض نمازلری:**بیش وقت نماز نینگ فرض لری، جمعه نماز نینگ ایکی رکعت فرضی و جنازه نمازی، فرض نمازلر دیر. (جنازه نمازی فرض کفایه دیر).

۲- **واجب نمازلری:**وتر نمازی، هییت نمازلری، نذر بولگن نماز و باشلنیب یریمده قالگن نفل نمازلر دیر. قضاگه قالگن وتر نمازی نینگ هم، قضاسینی اوقیماق واجب دیر.

www.ezgu.org

۳- **نفل نمازلری:**بیش وقت نماز نینگ سنت لری، تراویح نمازی و ثواب آلماق نیتی بیلن اوقیلگن تهجُد، تهیةُ المسجد، اشراق، ضُحی، اوابین، استخاره، تسبیح نمازلری دی نمازلر، نفل نمازلر دیر.یعنی اوقیلیشی امر ایمس. فرض و واجب بولگن نمازلردن، قرضی بولمه گن بیر کیشی نینگ، نفل عبادت لریگه هم ثواب بیریله دی.

بیش وقت نماز

نماز، اللهُ تعالی نینگ امری دیر. اللهُ تعالی، قرآن کریم ده بیر یوزدن کوپ یرده **" نمازنی اوقییینگیز!"** بویرماقده دیر. عقللی بولگن و بلوغ چاغیگه کیرگن هرمسلمان نینگ، هرکون بیش دفعه نماز اوقییشی، قرآن کریم ده و حدیث شریف لرده امر قیلینگن دیر.

روم سوره سی اون ییتینچی و اون سکیزینچی آیت کریمه لریده مآلاً: **(آقشام و ایرتنگ وقت لریده الله نی تسبیح قیلینگ. آسمان لرده و یر یوزیده بولگن لر نینگ قیلگن لری و عصر و پیشین وقت لریده قیلینگن حمدلر، اللهُ تعالی اوچون دیر)** بویریلدی. بقره سوره سی ایکی یوز اوتیز توقیزینچی آیتیده مآلاً، **(نمازلرنی و عصر نمازینی اسره نگ!** [یعنی نمازلرنی دواملی اوقینگ!]) بویریلدی. آیت کریمه ده اوتگن تسبیح و حمد نینگ، نماز دیماق بولگنی تفسیر کتاب لریده بیلدیریلگن دیر. هُود سوره سی بیریوز اون تورتینچی آیتی ده مآلاً، **(کوندوز نینگ ایکی تمانیده** [پیشین و عصر وقت لریده] **و کیچه گه یقین اوچ وقت ده** [آقشام، خفتن و ایرتنگ وقت لریده] **کیره گی اوزره نماز اوقی! توغریسی بو حسنات،** [بیش وقت نماز نینگ ثوابی، کیچیک] **گناه لرنی محو قیله دی. بو، عبرت بیلن اویله گن لرگه بیر نصیحت دیر) دیب** بویریله دی.

پیغمبریمیز محمد «ص», بویردیلر که: **(اللهُ تعالی بنده لریگه هرکون بیش دفعه نماز اوقیشنی فرض قیلدی. یخشی طهارت آلیب، بو بیش نمازنی وقت لریده اوقیگن و رکوع و سجده لرینی یخشی ادا قیلگن لرنی، اللهُ تعالی عفو و مغفرت قیله دی).**

بیش وقت نماز، قیرق رکعت بولهدی. بولردن اونییتی رکعتی فرض دیر، اوچ رکعتی واجب دیر. ییگیرمه رکعتی هم سنت دیر. شوندی که؛

۱- **ایرتنگ (بامداد) نمازی**: تورت رکعت دیر. اول، ایکی رکعت سنتی، سونگره ایکی رکعت هم فرضی اوقیله دی. بو سنت کوپ قوتلی و مهم دیر. واجب دیگنلر هم بار دیر.

www.ezgu.org

۲- **پیشین نمازی:**اون رکعت دیر. اول، تورت رکعت بیرینچی سنتی، سونگره تورت رکعت فرضی، فرض دن سونگره هم ایکی رکعت آخر سنتی اوقیله دی.

۳- **عصر (دیگر) نمازی:** تورت رکعت فرض اوقیله دی.

۴- **شام نمازی:** بیش رکعت دیر. اول اوچ رکعت فرضی، سونگره ایکی رکعت سنتی اوقیله دی.

۵- **خفتن نمازی:** تورت رکعت فرض، ایکی رکعت سنت، اوندن سونگره اوچ رکعت **(وتر نمازی)** اوقیله دی.

عصر و خفتن نمازی نینگ بیرینچی سنت لری **(غیرمؤکده)**دیر. بولرنینگ ایکینچی رکعت لریده اولتیریش اثناسیده، **(اتحیاتُ)**دن سونگره**(اللهم صَلّ)** و سونگره، **(اللهم بارِک)** دعالری آخرگه چه اوقیله دی. ایاغگه تورگنیده، اوچینچی رکعت ده، اول بسم الله ایتمه دن، **(سبُحانکَ)** اوقیله دی.

حال بوکی، پیشین نمازی نینگ بیرینچی سنتی **(مؤکد)**دیر. یعنی قوت بیلن امر قیلینگن دیر.

ثوابی کوپراغ دیر. بیرینچی اولتیریشده، فرض لرده بولگنی دی، یکه **(اتحیاتُ)** اوقیلیب، سونگره اوچینچی رکعت اوچون، درحال ایاغگه توریله دی. تورگنیده، اول بسم الله ایتیب، توغریجه **(فاتحه سوره سی)** اوقیله دی.

پیشین نینگ و خفتن نینگ فرضیدن سونگره تورت رکعت و شام نینگ فرضیدن سونگره آلتی رکعت علاوه اوقیماق مستحب دیر، کوپ ثواب دیر. همه سینی بیر سلام بیلن ویا ایکی رکعت ده بیر سلام بیلن اوقیله آله دی. هر ایکی شکلده هم، بیرینچی ایکی رکعت لری، آخر سنت لر یریگه حساب بوله دی. بو مستحب نمازلرنی، آخر سنت لردن سونگره علیحده شکلده اوقیماق هم بوله دی.

بیرینچی رکعت نمازگه تاخته گنیده، بشقه رکعت لر ایاغگه تورگنیده باشلیدی و دوباره ایاغگه تورگنگه چه دوام قیله دی. آخر رکعت بولسه، سلام بیرگنگه چه دوام قیله دی. جفت رکعت لرده ایکینچی سجده دن سونگره اوتیریله دی.

هربیر رکعت ده نمازنینگ فرض لری، واجب لری، سنت لری، مفسِدلری و مکروه لری بار دیر. ایلگرکی صحیفه لرده بولرنی**(حنفی)** مذهبیگه کوره بیلدیرگن میز.

www.ezgu.org

نماز نینگ فرض لری

فرض، اللهُ تعالی نینگ بویریغنی خواهله گنی قطعی امری دیر. بیر عبادت نینگ فرض لری یریگه کیتیریلمه گیچه، او عبادت صحیح، توغری بولمیدی. نماز اوقییش اثناسیده، اون ایکی شرطینی یریگه کیتیرماق فرض دیر. بو فرض لر نینگ ییتیسی نماز نینگ تشقری سیده، بیشی هم ایچیده دیر. تشقریده گی فرض لرگه (**شرط لر**)دییله دی. ایچیده گی لرگه هم (**رُکنلر**) دییله دی. [بعضی عالم لر، تحریمه تکبیری نینگ، نماز نینگ ایچیده بولگنینی ایتگن لر . بولرگه کوره، نماز نینگ شرط لری هم، رکن لری هم آلتی بولماقده دیر.]

نماز نینگ تشقری سیده گی فرض لر (شرط لری):

١- حدثدن طهارت: بی طهارت بولگن نینگ طهارت آلیشی، جُنب بولگن نینگ هم غسل قیلیشی دیر.

٢- نجاست دن طهارت: نماز اوقیگن نینگ، بدنینی، لباسینی و نماز اوقیکان یرینی، غلیظ و خفیف نجاست دن یعنی دینیمیزده نجس (مُردار) قبول قیلینگن نیرسه لردن پاکلنماق دیر. (مثلًا؛ قان، ادرار [بَول]، الکول دی ماده لر دینیمیزده مردار قبول قیلینماقده دیر).

٣- ستر عورت: عورت یرلرینی یاپماق دیر. عورت یرینی یاپماق اللهُ تعالی نینگ امری دیر. مُکلف بولگن، یعنی عاقل و بالغ بولگن انسان نینگ، نماز اوقییشی اثناسیده آچیشی ویا هر زمان بشقه سیگه کورستیشی وبشقه سینی هم قره یشی حرام بولگن یرلریگه (**عورت محلی**) دییله دی. ایرکک نینگ عورت یری، کیندیگیدن تیزنی تییگه چه دیر. عیاللر نینگ بولسه، یوز و قول لریدن بشقه هر یری عورت دیر.

٤- استقبال قبله: نماز اوقییش اثناسیده قبله گه بوریلماق دیر. مسلمانلر نینگ قبله سی، مکهٔ مکرمه شهریده یر آلگن (**کعبه**) نینگ زمینی دیر. یعنی یردن عرشگه چه او بوش لیک قبله دیر.

٥- وقت: نمازنی، وقتیده اوقیماق دیر. یعنی نماز نینگ وقتی نینگ کیرگنینی بیلماق و اوقیگنی نماز نینگ وقتینی قلبیدن کیچیرماق دیر.

www.ezgu.org

٦- نیت: نمازگه تاخته یش اثناسیده قلب بیلن نیت قیلماق دیر. یکه آغز بیلن ایتیشگه نیت دییلمیدی. نمازگه نیت قیلیش دیماق، اسمینی، وقتینی، قبله نی، جماعت بیلن اوقیله یاتگن بولسه امامگه اقتداءنی، قلب دن کیچیرماق دیماق دیر. نیت، باشله یش تکبیری ایتیلیش اثناسیده قیلینه دی.

تکبیردن سونگره قیلینگن نیت، صحیح ایمس و او نماز قبول بولمیدی.

٧- تحریمه تکبیری: نمازگه تاخته یش اثناسیده **(الله اکبر)** دیماق دیر. بو باشله یش تکبیریگه **(افتتاح تکبیری)** هم دییله دی. بشقه کلمه ایتماق بیلن، تکبیر آلینگن بولمیدی.

ب) نمازنینگ ایچیده گی فرض لر (رُکنلری):

نمازگه تاختلگنیده یریگه کیتیریلیکان بیش فرض بار دیر. بو بیش فرض دن هر بیریگه **(رُکن)** دییله دی. نماز نینگ ایچیده گی فرض لر شولر دیر:

١- قیام: نمازگه باشله یش اثناسیده و اوقییش اثناسیده ایاغده تاخته ماق دیماق دیر. ایاغده تاخته آلمه گن کسل، اوتیریب اوقیدی. اوتیریب اوقییه آلمه گن یاتیب اشاره بیلن اوقیدی. چوکیده اوتیریب نماز اوقیماق جائز ایمس.

٢- قرائت: آغز بیلن اوقیماق معنی سیگه کیله دی. نمازده، قرآن کریم دن سوره ویا آیت اوقیماق دیر.

٣- رکوع: قرائت دن سونگره، قول لرنی تیزگه قوییب خم بولماق دیر. رکوع ده، اینگ آز اوچ دفعه **(سُبحان ربّی العَظیم)** دییله دی. راست بولیش اثناسیده **(سمِع اللهُ لِمن حمِده)** دییله دی. راست بولینگنیده هم، **(ربّنا لکَ الحَمد)** دییله دی.

٤- سجده: رکوع دن سونگره یرگه یاپیلماق دیماق دیر. سجده، ارقه ارقه گه ایکی دفعه قول لرنی، پیشانه نی و بوروننی یرگه قوییب، یاپیلماق دیر. هر بیر سجده ده اینگ آز اوچ دفعه **(سبحان ربی الاعلی)** دییله دی.

٥- قعدهٔ آخره: آخر رکعت ده, **(اتحیاتُ)**نی اوقیکانچه اوتیرماق دیر. بونگه **(آخراوتیریش)** هم دییله دی.

نماز نینگ کتته بیر ایش و عبادتلر نینگ اینگ مهمی بولگنی، شرطلری نینگ بونچه کوپ بولیشیدن توشینیلماقده دیر. بوندن بشقه، واجب لری، سنت لری، مستحب لری، مکروه لری، مُفسِدلری هم بولرگه علاوه قیلینسه، بنده نینگ ربی نینگ حضوریده قنداغ بولینیکانی، قنداغ بولیشی لازم کیلگنی

www.ezgu.org

توشینیله دی. بنده لر نینگ هر بیری، عاجز، ضعیف، فقیر مخلوق دورلر. هر نفس ده، اوزینی یره تگن، اللهُ تعالی گه محتاج دیرلر. نماز بنده گه عاجز لیگینی بیلدیرگن بیر عبادت دیر.

انه بو کتابیمیزده بو معلومات لر قطاری بیلن بیان قیلینه دی.

نماز نینگ شرط لری

١- حدث دن طهارت:

بو ماده ده؛ طهارت، غسل و تیمم نی بیلدیره میز.

طهارت آلماق:

طهارت آلماق، نماز نینگ فرض لریدن دیر. قرآن کریم نی توتماق، کعبه نی طواف قیلماق، تلاوت سجده سی قیلماق، جنازه نمازی اوقیماق اوچون هم طهارت آلیش کیره ک. هر زمان طهارتلی بولماق، تخت خوابگه طهارتلی کیرماق، طهارتلی ییماق و ایچماق کوپ ثواب دیر.

طهارتی بارلیگیده اؤلگن لرگه شهید ثوابی بیریله دی. پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم" بویردیلر که: **(طهارتلی بولیب اؤلگن، اؤلیم دردی تارتمیدی. چونکه طهارت، ایمانلی بولیش نینگ نشانه سی دیر. نماز نینگ کلیدی، بدن نینگ گناه لردن پاکله یچیسی دیر.)**

(مسلمان طهارت آلگنیده، گناه لری قولاغیدن، کوزیدن، قولیدن و ایاغیدن چیقه دی. اوتیرگنیده، مغفرت قیلینگن بولیب اوتیره دی).

(عمل لر نینگ اینگ خیرلیسی نماز دیر. طهارت گه دوام قیلگنلر، یکه مؤمنلر دیر. مؤمن کوندوز طهارتلی بولیشی کیره ک، کیچه هم طهارتلی یاتیشی کیره ک. بوندی قیلگنیده، اللهُ تعالی نینگ محافظه سیده بوله دی. طهارتی بارلیگیده ییب، ایچگن نینگ

www.ezgu.org

قرنیده گی طعام و سو ذکر قیله دی. قرنیده قالگنلری مدت ایچیده، اونینگ اوچون استغفار قیله دیلر).

طهارت نینگ فرض لری، سنت لری، ادب لری و ممنوع بولگن و بوزگن نرسه لری بار دیر.

بی طهارت بولگنینی بیلیب بی ضرورت نماز اوقیگن کافر بوله دی. نماز اوقییشی اثناسیده طهارتی سینگن نینگ، درحال شانه سیگه سلام بیریب، نمازیدن چیقه دی. وقت چیقمه دن طهارت آلیب، نمازینی باشدن دوباره اوقیدی.

طهارت نینگ فرض لری

طهارت نینگ فرضی حنفی مذهبی ده تورت دیر:

۱- یوزنی، بیر دفعه یوماق.

۲- ایکی بازونی، تیرسک لر بیلن بیرگه لیکته، بیر دفعه یوماق.

۳- باشنی تورت دن بیر قسمینی مسح قیلماق، یعنی هُول قولنی باشگه سورتماق.

۴- ایکی ایاغنی، ایکی یانده گی آشیق لیق استخوان لری بیلن بیرگه لیک ده بیر دفعه یوماق دیر.

شافعی مذهبیده نیت و ترتیب هم فرض دیر و یوزنی یوییش اثناسیده نیت قیلماق لازم دیر. سو یوزگه تیگمه دن اول نیت قیلسه، طهارتی صحیح بولمیدی.یوز و منک اوستیده گی سقالنی یوماق فرض دیر. مالکی مذهبیده، دلک [اؤماق یعنی باستیریب قول سورماق] و مُوالات [عضولری بیربیری ارقه سیدن فاصله بیرمه دن یوماق] فرض دیر. شیعه لر، ایاغلرینی یومه ماقده، یلنگ ایاغ اوستیگه مسح قیلماقده لر.

طهارت قنداغ آلینه دی؟

۱- طهارتگه باشله یش اثناسیده شو دعا اوقیله دی:

بِسْمِ اللهِ الْعَظِیمِ. وَالْحَمْدُ لِلّهِ عَلی دِینِ الْاِسْلَامِ. وَعَلی تَوْفِیقِ الْاِیمَانِ. اَلْحَمْدُ لِلّهِ الّذِی جَعَلَ الْمَآءَ طَهُورًا. وَ جَعَلَ الْاِسْلَامَ نُورًا[۱].سونگره، قوللر بیلکلرگه چه اوچ دفعه یویله دی.

www.ezgu.org

۲- راست قول بیلن آغزگه اوچ دفعه سو بیریش اثناسیده شو دعا اوقیله دی:

"اَللّهُمَّ اسْقِنی مِنْ حَوْضِ نَبِیِّکَ کَاْسًا لَآ اَظْمَأُ بَعْدَهُ اَبَدًا[۲]**."**

۳- راست قول بیلن بورونگه اوچ دفعه سو بیریب، چپ قول بیلن قاقیله دی. بورونگه سو بیریش اثناسیده:

اَللّهُمَّ اَرِحْنی رَائِحَةَالْجَنَّةِ وَارْزُقْنی مِنْ نَعیمِهَا. وَلاَ تُرِحْنی رَائِحَةَ النَّارِ[۳].

۴- اووچلرگه سو آلیب، پیشانه دن منک تییگه، شقاقلرگه چه یوزنی یوییش اثناسیده شو دعا اوقیله دی:

اَللّهُمَّ بَیِّضْ وَجْهی بِنُورِکَ یَوْمَ تَبْیَضُّ وُجُوهُ اَوْلِیَآئِکَ وَلاَ تُسَوِّدْ وَجْهِی بِذُنُوبی یَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهُ اَعْدَآئِکَ[۴].

۵- چپ قول بیلن، راست بازو تیرسک بیلن برابر (اوچ دفعه) یویلیش اثناسیده:

اَللّهُمَّ اَعْطِنی کِتَابی بِیَمِینی وَ حَاسِبْنی حِسَابًا یَسیرًا[۵]دعاسی اوقیله دی.

۶- راست بیلن چپ بازو (اوچ دفعه) تیرسک بیلن بیرگه لیکته یویلیش اثناسیده:

اَللّهُمَّ لَا تُعْطِنی کِتَابی بِشِمَالی وَلَا مِنْ وَرَآءِ ظَهْری وَلَا تُحَاسِبْنی حِسَابًا شَدیدًا[۶] دعاسی اوقیله دی.

۷- هر ایکی بازونی یوگندن سونگره قوللرنی دوباره یوه دی و او هول لیک بیلن باشنی مسح قیلیش اثناسیده:

---

(۱) عظیم بولگن اللهُ تعالی نینگ (اسمی بیلن) باشلیمن. (بیزگه) اسلام دینینی بیرگن و ایمانني احسان قیلگن الله تعالی گه حمدُ ثنالر بولسین. سونی پاکله یچو، اسلامنی نور قیلگن الله گه حمدُ ثنالر بولسین.

(۲) ای الله یم! اوندن ایچگندن سونگره، دوباره هیچ سوسیزلیک حس قیلینمه گن حوض نبیدن من بنده سیگه بیر کاسه ایچیر.

(۳) ای الله یم! منگه جنت ایسینی ایسقت و منی جنت نعمتلری بیلن رزقلندیر. دوزخ ایسلری بیلن ایمس.

(۴) ای الله یم! نورینگ بیلن، اولیاءلر نینگ یوزینی آقرتدینگ (آق قیلگنینگ) دی، منینگ یوزیمنی هم آقرت. دشمنلری نینگ یوزی نینگ قره بولگنی کونده، منینگ گناه لریم سببی بیلن یوزیمنی قره قیلمه.

(۵) ای الله یم! کتابیمنی راست تمانیمدن بیر و منی آسان حسابگه تارت.

(۶) ای الله یم! کتابیمنی چپ تمانیمدن و ارقمدن بیرمه. منی شدید بیر حساب بیلن سوال جوابگه تارتمه.

www.ezgu.org

اَللّٰهُمَّ حَرِّمْ شَعْرِی وَبَشَرِی عَلَی النَّارِ وَاَظِلَّنِی تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِکَ یَوْمَ لَا ظِلَّ اِلَّا ظِلُّ عَرْشِکَ[۷] دعاسی اوقیله دی.

۸- اوندن سونگره راست و چپ قول نینگ شهادت برماغلری بیلن ایکی قولاغ نینگ تیشیکلریگه سو بیریش اثناسیده باش برماغلر بیلن قولاغلر نینگ ارقه سی مسح قیلینه دی و:

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِی مِنَ الَّذِینَ یَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَیَتَّبِعُونَ اَحْسَنَهُ[۸] دعاسی اوقیله دی.

۹- قوللر نینگ دش یوزی بیلن گردن ارقه سینی مسح قیلیش اثناسیده:

اَللّٰهُمَّ اَعْتِقْ رَقَبَتِی مِنَ النَّارِ[۹] دعاسی اوقیله دی.

۱۰- گردننی مسح قیلگندن سونگره، چپ قول نینگ کیچیک برماغی بیلن، راست ایاغ نینگ کیچیک برماغیدن باشلب، ایاغ برماغلری نینگ آره سینی خلاله ماق صورتی بیلن، آشیقلیکلر بیلن بیرگه لیکته، راست ایاغنی اوچ دفعه یوییش اثناسیده:

اَللّٰهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمَیَّ عَلَی الصِّرَاطِ یَوْمَ تَزِلُّ فِیهِ الْاَقْدَامُ[۱۰] دعاسی اوقیله دی.

۱۱- چپ ایاغنی اوچ دفعه یوییش اثناسیده، ایاغ برماغلری نینگ آره سینی کیچیک برماغی بیلن بو سفر باش برماغدن باشلب، کیچیک برماغگه توغری، ایاغ برماغلری نینگ آره سینی خلاله ماق صورتی بیلن آشیقلیک بیلن بیرگه لیکته یوییش اثناسیده:

اَللّٰهُمَّ لَا تَطْرُدْ قَدَمَیَّ عَلَی الصِّرَاطِ یَومَ تَطْرُدُ کُلُّ اَقْدَامِ اَعْدَائِکَ. اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ سَعْیِی مَشْکُورًا وَ ذَنْبِی مَغْفُورًا وَعَمَلِی مَقْبُولًا وَ تِجَارَتِی لَنْ تَبُورَ.[۱۱]دعاسی اوقیله دی.

---

(۷) ای الله یم! بدنیمنی و ساچلریمنی دوزخگه چیپمه. سایه نینگ بولمه گنی (تاپیلمه گنی) کونده منی عرش اعلی نینگ سایه سیده سایه لندیر.

(۸) ای الله یم! منی، سوزنی قولاغ سالیب، اینگ یخشی سینی توتگنلردن ایله.

(۹) ای الله یم! گردنیمنی علؤدن آزاد ایله.

(۱۰) ای الله یم! ایاغلر نینگ تیریلگنی کونده، صراط اوستیده ایاغلریمنی ثابت ایله.

(۱۱) ای الله یم! سنینگ دشمنلری نینگ صراطده ایاغلری نینگ تیریلگنی کونده، منیم ایاغلریمنی تیریلتمه. ای الله یم! کوششیمنی مشکور ایله. گناهیمنی عفو ایله. عملیمنی قبول ایله. تجارتیمنی حلال ایله!

www.ezgu.org

پیغمبریمیز "صلی الله علیه و سلم" بویرماقده دیرلر که: (**هر کیم طهارت آلگندن سونگره، آسمان تمانیگه قره ییب، شو دعانی اوقیسه، سُبْحَانَکَ اللَّهُمَّ وَ بِحَمْدِکَ. اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلهَ اِلَّا اَنْتَ وَحْدَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ اَسْتَغْفِرُکَ وَ اَتُوبُ اِلَیْکَ اَشْهَدُ اَنْ لَآ اِلهَ اِلاَّ الله وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُکَ وَ رَسُولُکَ**[١٢].

اللهُ تعالی حضرتلری، او کیشی نینگ گناه لرینی عفو قیله دی و قبول امضاسی بیلن تصدیق قیلیب، عرش اعلی نینگ تییده محافظه قیله دی. قیامت کونیده بو دعانی اوقیگن کیشی کیلیب، او ثواب نینگ اجرینی آله دی.)

بیر حدیث شریفده: (**هر کیم طهارت آلگندن سونگره "اِنَّآ اَنْزَلْنَاهُ" سوره سینی بیر دفعه اوقیسه، اللهُ تعالی حضرتلری، او کیشینی صدیق لردن یازه دی. ایکی دفعه اوقیسه، شهیدلردن یازه دی. اوچ دفعه اوقیسه پیغمبرلر بیلن حشر بوله دی**) بویردیلر.

ینه بیر حدیث شریفده: (**هر کیم طهارت آلگندن سونگره، منگه اون دفعه صلاۀ و سلام کیتیرسه، اللهُ تعالی حضرتلری، او کیشی نینگ غمینی دفع قیلیب مسرور قیله دی، دعا سینی قبول قیله دی**) بویردیلر.

طهارت آلیش اثناسیده بیلمه گنلر، طهارت دعالرینی اوقیمه سه هم بوله دی. فقط قیسقه زمانده یاد قیلیش کیره ک و طهارت آلیش اثناسیده اوقییش کیره ک. کوپ ثواب دیر. طهارت نینگ آخریگه توغری ویا طهارتنی آلیب بولگندن سونگره: **اَللَّهُمَّ اجْعَلْنی مِنَ التَّوَّابِینَ. وَاجْعَلْنی مِنَ الْمُتَطَهِّرِینَ. وَاجْعَلْنی مِنْ عِبَادِکَ الصَّالِحِینَ. وَاجْعَلْنی مِنَ الَّذِینَ لَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَ لَاهُمْ یَحْزَنُونَ.** دعاسینی اوقیماق کوپ ثواب دیر.

طهارت دعالرینی بیلمه گن، هر عضونی یوییشی اثناسیده (**کلمهٔ شهادت**) اوقییشی کیره ک، کتته ثوابگه قووشیش کیره ک.

---

(١٢) ای الله یم! سنی، حمدینگ بیلن تسبیح و تنزیه قیله من. سندن بشقه معبود بولمه گنیگه، بیر بولگنینگ گه و شریکینگ (اورتاغینگ) بولمه گنیگه و محمد علیه السلامینگ سنینگ بندنگ و رسولینگ بولگنیگه شهادت قیله من.

www.ezgu.org

اداغده امید قیله میز کیم بو کتاب نی اوقیب بیر آزگینه نماز حقیده توشینگن بولسنگیزلر،سیز عزیز مهربان مسلمان ودین دوست وطنداشلرمیز دن ایستیمیز تا هر نماز نی کیتی دن شو کتاب نی چاپی اوچون خدمت ایتگن کیشی لر نی هم یاد دن چیقر می ایکی جهان سعادتی اوچون اولر نینگ حقیگه هم دعا ایتسنگیزلر.

عاقل بولسنگ اوقی نمازنی، چون سعادت تاجی دیر.
سن نمازنی اوندی بیل که، مؤمن نینگ معراجی دیر!

آمین یا رب العالمین

www.ezgu.org